

การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1



การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1



การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE SAFE SCHOOL ADMINISTRATION UNDER THE OFFICE OF CHIANGRAI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA 1



UTSANEE ATHATHAM

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

May 2023

Copyright 2023 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ของ อุษณีย์ อะทะถ้ำ

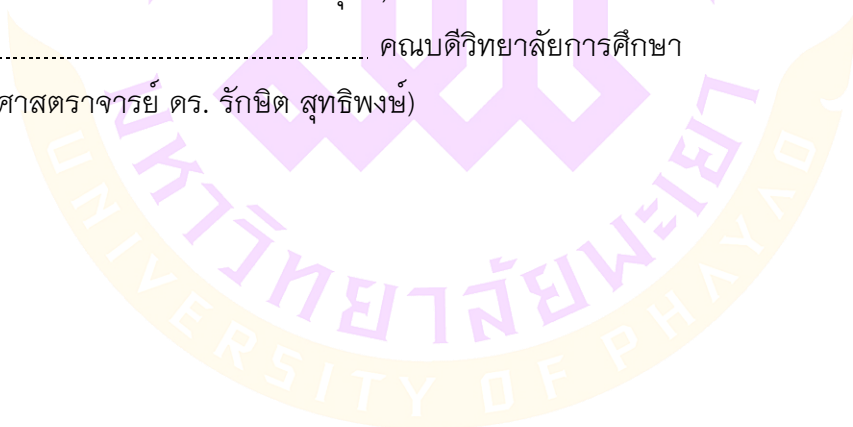
ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มนต์นภัส มโนการณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร คล้ายอ่ำ)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัชระ จตุพร)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)



เรื่อง:	การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	อุษณีย์ อะทะถ้ำ, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย พะเยา, 2565
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุนทร คล้ายอ่ำ
คำสำคัญ:	สถานศึกษาปลอดภัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 291 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) จากผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ รองลงมา คือ ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ตามลำดับ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ 2) จากผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกด้าน

Title: THE SAFE SCHOOL ADMINISTRATION UNDER THE OFFICE OF CHIANGRAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 1

Author: Utsanee Athatham, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Assistant Professor Dr. sunthon Khlal um

Keywords: Safe school

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study the safe school administration under the office Chiang Rai Primary Educational Service Area 1 2) to compare the safe school administration under the office Chiang Rai Primary Educational Service Area 1, classified by size of educational institutes. The research samples were 291 administrators and teachers under the office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 1. The collected data were analyzed by the statistical means of percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA. The results of the study were as follows 1) administrators and teachers under the office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 1, their opinions about the safe school administration were generally at a high level When considering each side, it was found that the aspect with the highest average was the danger caused by accident, with opinions at a high level. Followed by the dangers caused by physical and mental health effects with opinions at a high level. and the dangers caused by human violence had opinions at a high level, respectively. Threats arising from rights infringement has a high level of opinion. 2) On comparison, the safe school administration under the office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 1 were not found different of the educational institutes.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 สำเร็จได้ด้วยความเมตตาและกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ และคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่คอยชี้แนะแนวทางให้ความรู้ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.ณัฐวุฒิ สัพโส อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษา นายธนกร ดอนแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจะคือ และนางสาวธิดาจันทร์ ทะपालะศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไข ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือวิจัยให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี คุณประโยชน์ของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบเพื่อทดแทนพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความเมตตาช่วยเหลือทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จจนตราบเท่าทุกวันนี้

อุษณีย์ อะทะถ้ำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัย.....	8
การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัย	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
สรุปกรอบแนวคิด	44
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากรและการกลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47

การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
ตอนที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ตำแหน่ง และ ขนาดสถานศึกษา	52
ตอนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของ โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1.....	53
ตอนที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษา ปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	64
บทที่ 5 บทสรุป.....	66
สรุปผลการวิจัย	66
อภิปรายผลการวิจัย.....	68
ข้อเสนอแนะ.....	74
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	80
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	81
ภาคผนวก ข การคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	82
ภาคผนวก ค การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป.....	92
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	93
ประวัติผู้วิจัย	102

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน	47
ตาราง 2 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	53
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา ปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ใน ภาพรวม.....	54
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา ปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้าน ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์.....	55
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา ปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้าน ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ.....	57
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา ปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้าน ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ.....	59
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา ปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้าน ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ.....	61
ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ($n =$ 291).....	64

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	45
-----------------------------------	----



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของคนทุกช่วงวัย จากภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรม และความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ และภัยจากไซเบอร์ แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) จึงได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีของโลกยุคศตวรรษที่ 21 ที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) พฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน และประเทศชาติมีความซับซ้อน และรุนแรงมากขึ้น ซึ่งภัยในแต่ละด้านล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ นโยบาย Quick Win 7 วาระเร่งด่วน ข้อที่ 1 ได้กล่าวถึง ความปลอดภัยของผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการมองเห็นภัยที่เกิดแก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกิดขึ้นซ้ำ และส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจในหลายปีที่ผ่านมา เช่น ภัยจากการคุกคามทางเพศ ภัยจากการกลั่นแกล้งรังแก (Bully) รวมถึงภัยที่เกิดจากโรคอุบัติใหม่ ได้แก่ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นผลให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ และสวัสดิภาพชีวิตของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีนโยบายที่มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นพัฒนาระบบ และกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษาจากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ และอุบัติซ้ำส่งเสริมความปลอดภัยสร้างความมั่นใจให้สังคมด้วยการบริหารจัดการตามมาตรการ 3 ป ได้แก่ ป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปราม ให้เกิดความปลอดภัยให้มากที่สุด และไม่ให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำอีก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, หน้า 4)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จึงมีการกำหนดกรอบแนวคิดความปลอดภัยรอบด้านของสถานศึกษาในสังกัด โดยมีการกำหนดกรอบแนวคิดความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ หมายถึง การกระทำที่เป็นความตั้งใจใช้กำลัง หรือ อำนาจทางกายข่มขู่ คุกคาม ทำร้ายตนเอง ผู้อื่น กลุ่มคน หรือ สังคม ประกอบด้วย การล้วงละเมิดทางเพศ การทะเลาะวิวาท การกลั่นแกล้งรังแก การข่มขู่ ประทุษร้าย และการจลาจล การก่อวินาศกรรม การระเบิด สารเคมี และวัตถุอันตราย และการล่อลวง ลักพาตัว 2) ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ไม่มีการวางแผนล่วงหน้า ประกอบด้วย ภัยธรรมชาติ ภัยจากอาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง ภัยจากยานพาหนะ ภัยจากการจัดกิจกรรม และภัยจากเครื่องมือ อุปกรณ์ 3) ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ หมายถึง การกระทำที่ส่งผลกระทบต่อเด็ก หรือ ผู้ที่ถูกละเมิด ประกอบด้วย การถูกปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง การคุกคามทางเพศ และการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม 4) ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกาย และจิตใจ หมายถึง ภาวะ หรือเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางกาย และจิตใจประกอบด้วย ภาวะจิตเวช ดิตเกม ยาเสพติด โรคระบาดในมนุษย์ ภัยไซเบอร์ การพนัน มลภาวะเป็นพิษ และภาวะทุพโภชนาการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, หน้า 17)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีบทบาท และหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ ยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีเขตพื้นที่ในการพัฒนาการศึกษาสถานศึกษาในอำเภอเมืองเชียงราย อำเภอเวียงชัย และอำเภอเวียงเชียงรุ้ง โดยตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติ คือ แผ่นดินไหว และบางโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ยังตั้งอยู่บริเวณถิ่นทุรกันดาร พื้นที่สูง และบางพื้นที่มีเขตติดต่อบริเวณชายแดน เสี่ยงต่อการเกิดปัญหายาเสพติด และจากการที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ดังกล่าว กอปรกับในปัจจุบันมีโรคอุบัติใหม่เกิดขึ้น คือ โรคไวรัสโคโรนา-19 โดยจังหวัดเชียงราย มีสถิติการติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีสถิติการติดเชื้อมากที่สุดในเดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2565 โดยการติดเชื้อส่วนใหญ่พบมากในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงราย และอำเภอแม่สาย และในปัจจุบันเป็นยุคศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล เกิดการสื่อสารไร้พรมแดน มีการติดต่อสื่อสารที่ง่ายขึ้น มีแอปพลิเคชันที่ช่วยในการสื่อสาร เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ อินสตาแกรม ทำให้ผู้คนสามารถสื่อสารกันง่ายมากขึ้น ทำให้มีข่าวเกี่ยวกับ

การล่อลวง ล้วงละเมิดทางเพศที่เกิดจากการติดต่อทางแอปพลิเคชัน มีการโผล่ในลักษณะ การกลั่นแกล้งรังแก (Bully) ซึ่งส่งผลกระทบต่อจิตใจ และจังหวัดเชียงใหม่ยังมีกรณีนักศึกษา นักเรียน มีการทำร้ายตนเองโดยการฆ่าตัวตายที่เพิ่มมากขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากโรคซึมเศร้า ทำให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ตระหนักถึงความปลอดภัยของ สถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ภัยจากความรุนแรง ภัยจากอุบัติเหตุ (อุบัติเหตุ) ภัยจากการ ละเมิดสิทธิ และภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกาย และจิตใจ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 จึงได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนเพื่อเน้นเร่งแก้ปัญหา กลุ่มผู้เรียน เน้นการลดความเครียด และสุขภาพจิตของนักเรียน เสริมสร้างระบบกลไก ในการดูแลความปลอดภัยนักเรียน มีนโยบายที่ว่า “โรงเรียนปลอดภัย ใส่ใจคุณภาพ สร้างสรรค์โอกาส ประสิทธิภาพนวัตกรรม” โดยมีแนวทางปฏิบัติ คือ โรงเรียนเหมือนบ้าน นักเรียนมีความสุข เรียนรู้เต็มศักยภาพ ภายใต้สังคมเอื้ออาทร และอบอุ่น เริ่มจาก 1) ป้องกัน บลุกฝัง ปราบปราม ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัย จากภัย 4 ด้าน ได้แก่ ภัยจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ภัยจากการเกิดอุบัติเหตุ ภัยจาก การละเมิดสิทธิ และภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกาย และจิตใจ ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการดูแลความปลอดภัย และสามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ 2) สถานศึกษา ได้รับการพัฒนาให้มีความปลอดภัย และจัดการศึกษาได้อย่างมี ประสิทธิภาพ 3) สถานศึกษาได้รับการส่งเสริมให้มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดปัญหาการเสี่ยงภัยของผู้เรียน และเตรียมพร้อมผู้เรียนเมื่อต้องเผชิญพิบัติ ภัยในรูปแบบต่าง ๆ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1, 2565, หน้า 29) จากความเป็นมาและปัญหาที่สำคัญดังกล่าว ความปลอดภัยในสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน จึงเป็น นโยบายที่เร่งด่วน และสถานศึกษาควรนำไปพัฒนาให้ปลอดภัยรอบด้าน และป้องกัน ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาจากภัยต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้การขับเคลื่อนสถานศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และไปสู่เป้าหมายตามนโยบายการศึกษาของประเทศไทย และเป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของ โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 เพื่อนำผล การศึกษาไปใช้วางแผนการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาพลอดภัยของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาพลอดภัยของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการกำหนดประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 102 โรงเรียน จำแนก เป็นประชากรผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 102 คน และประชากรครูผู้สอนจำนวน 1,045 คน รวมประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ จำนวน 1,147 คน จากนั้นผู้วิจัยทำการกำหนด กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, หน้า 608-609 อ้างอิงใน อติศร ดีปานธรรม, 2561, หน้า 98) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 291 คน โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามขนาดสถานศึกษา

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยทำการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย การบริหารจัดการสถานศึกษาพลอดภัย โดยใช้ตามกรอบนโยบายความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียนของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ 2) ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ 3) ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ 4) ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพร่างกาย และจิตใจ

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกได้ 3 ขนาด
 - 1.1 ขนาดเล็ก
 - 1.2 ขนาดกลาง
 - 1.3 ขนาดใหญ่และขนาดใหญพิเศษ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยโดยมีกรอบแนวคิด 4 ด้าน ตามคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา ได้แก่ 1) ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ 2) ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ 3) ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ และ 4) ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียน แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

มาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนการรักษา ความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยมีการกำหนดแนวทางในการรักษาความปลอดภัย และร่วมกันวางแผนป้องกัน แก้ไข ควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน โดยดำเนินการตามกระบวนการ ดังนี้

การป้องกัน หมายถึง การดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา อุปสรรค หรือความไม่ปลอดภัย ต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

การปลุกฝัง หมายถึง การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจทักษะในการป้องกันภัย ให้แก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

การปราบปราม หมายถึง การดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา การช่วยเหลือ เยียวยาฟื้นฟู และดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย

การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัย หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินงานความปลอดภัย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงมนุษย์ ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ และด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ ตามมาตรการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในคู่มือสถานศึกษาปลอดภัย ดำเนินงานการป้องกัน

ปลุกฝัง และปราบปราม ที่มุ่งสร้างความปลอดภัยภายในสถานศึกษาให้แก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรการป้องกัน ปลุกฝัง และปราบปรามของสถานศึกษา เพื่อปกป้องคุ้มครองนักเรียนจากภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ให้ปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ การล่อลวง ลักพาตัว การทะเลาะวิวาท การกลั่นแกล้งรังแก การชุมนุมประท้วงและการจลาจล การก่อวินาศกรรม การระเบิด สารเคมีและวัตถุอันตราย

ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรการป้องกัน ปลุกฝัง และปราบปรามของสถานศึกษา เพื่อปกป้องคุ้มครองนักเรียนจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ไม่มีการวางแผนล่วงหน้าและควบคุมไม่ได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความสูญเสียต่อผู้ประสบอุบัติเหตุ บุคคลอื่นหรือสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยอุบัติเหตุประกอบด้วย ภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย ธรณีพิบัติภัย ภัยจากอาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง ภัยจากยานพาหนะ ภัยจากการจัดกิจกรรม เช่น การไปทัศนศึกษา การจัดกิจกรรมในสถานศึกษาการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และภัยจากการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ภายในโรงเรียน

ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรการป้องกัน ปลุกฝัง และปราบปรามของสถานศึกษา เพื่อปกป้องคุ้มครองนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อแก่นักเรียนหรือผู้ที่ถูกละเมิด ซึ่งสามารถเกิดจากผู้ใหญ่ใกล้ตัว, สมาชิกในครอบครัว, เพื่อนบ้าน, คนในชุมชน, คนแปลกหน้า, เจ้าหน้าที่รัฐ, เจ้าหน้าที่เอกชน หรือแม้แต่เด็กด้วยกัน ประกอบด้วย การถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง การคุกคามทางเพศ และการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม

ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรการป้องกัน ปลุกฝัง และปราบปรามของสถานศึกษา เพื่อปกป้องคุ้มครองนักเรียนจากภาวะหรือเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางกายและจิตใจ ประกอบด้วยภาวะจิตเวช คือภาวะที่เกิดจากความผิดปกติของสมองที่ควบคุมเรื่องความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม เช่น โรคซึมเศร้า โรคไบโพลาร์ ภาวะทวิโภชนาการ การใช้ยาเสพติด การพนัน โรคระบาดในมนุษย์ หรือโรคอุบัติใหม่ เช่น โรคโคโรนาไวรัส (Covid-19) มลภาวะเป็นพิษ เช่น ฝุ่น PM 2.5 การติดเกม ภัยไซเบอร์ คือ การกระทำหรือการดำเนินการใด ๆ ผ่านการใช้ระบบสารสนเทศหรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อระบบข้อมูลเครือข่าย

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1

ขนาดสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดขนาดสถานศึกษาตามจำนวนของนักเรียน ซึ่งแบ่งตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น 3 ขนาด คือ

1. ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 119 คนลงมา
2. ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120-719 คน
3. ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 720 คน

ขึ้นไป

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน และรักษาการแทน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ได้ความรู้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 นำความรู้ที่ได้ไปวางแผนในการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจาก ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาศึกษาในการทำวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัย ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 มีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัย
 - 1.1 นโยบายด้านความปลอดภัย
 - 1.2 ความหมายของความปลอดภัยสถานศึกษา
 - 1.3 การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา
 - 1.4 มาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา
2. การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัย
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. สรุปกรอบแนวคิด

แนวคิดการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัย

นโยบายด้านความปลอดภัย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติเพื่อให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน มีรายละเอียดดังนี้

1. บูรณาการการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติเข้าสู่กระบวนการวางแผน ทั้งระดับชาติ ระดับชุมชนท้องถิ่นและสาขาการผลิตต่าง ๆ พัฒนาองค์ความรู้ สนับสนุนการประเมินและจัดทำแผนที่ความเสี่ยงจากภัยพิบัติในพื้นที่และภาคการผลิตที่มีลำดับความสำคัญสูง
2. เสริมสร้างขีดความสามารถในการเตรียมความพร้อมและการรับมือภัยพิบัติ สนับสนุนการจัดทำแผนรับมือภัยพิบัติในระดับพื้นที่ ส่งเสริมแนวทางการจัดการภัยพิบัติโดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมภาคเอกชนในการจัดทำแผนบริหารความต่อเนื่องของธุรกิจ

สร้างจิตสำนึกความปลอดภัยสาธารณะ ส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนและชุมชนท้องถิ่น ในการร่วมกันดำเนินการป้องกันและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ

3. พัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติในภาวะฉุกเฉิน พัฒนาระบบการเตือนภัยให้มีความแม่นยำ น่าเชื่อถือ และมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมกลไกการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ พัฒนาระบบฐานข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและสามารถเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศได้ พัฒนากลไกบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนเพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการภัยพิบัติในภาวะฉุกเฉิน

4. พัฒนาระบบการฟื้นฟูบูรณะหลังการเกิดภัย ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประสบภัยได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ยกกระดับมาตรฐานการตรวจสอบความปลอดภัยภายหลังการเกิดภัยพิบัติ และปรับปรุงมาตรฐานความปลอดภัยของสิ่งก่อสร้างและโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยของโครงสร้าง

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการศึกษาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมายวิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษา โดยได้กำหนดใน ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ปัจจุบันภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติมีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น อาทิ ความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น ความมั่นคงของชาติจึงมิได้ครอบคลุมเฉพาะมิติด้านการทหารหรืออำนาจอธิปไตยเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมมิติต่าง ๆ ทั้ง เศรษฐกิจ สังคม วิถีชีวิต วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ ซึ่งในแต่ละมิติล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การป้องกันภัยคุกคามเหล่านี้จะต้องพิจารณาในมิติที่มีความเชื่อมโยงกัน และการดำเนินการเพื่อวางรากฐานและกลไกการสร้างความมั่นคงเพื่อป้องกันและป้องปรามภัยเหล่านี้จำเป็นต้องเริ่มที่กระบวนการจัดการศึกษาของประเทศ การดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ ไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรม ความรุนแรงในสังคม ในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิต ลดความเสี่ยงจากภัยคุกคามต่าง ๆ

ดังนั้น การจัดการศึกษาที่ครอบคลุมประเด็นหลักสำคัญที่มีผลด้านความมั่นคงแก่คนในชาติจะส่งผลให้ทุกคนมีจิตสำนึก ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความคิด ทัศนคติ ความเชื่อ

ค่านิยม และพฤติกรรมที่เหมาะสม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม และโลกศตวรรษที่ 21 สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสันติและสงบสุข อันจะส่งผลให้สังคมและประเทศเกิดความมั่นคง ดำรงรักษาอธิปไตย และผ่านพ้นจากภัยคุกคามต่าง ๆ ได้

ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน (Comprehensive School Safety Framework: CSSF) ได้ปรากฏอยู่ในกรอบการดำเนินงานระดับโลก ทั้งที่เป็นกรอบความคิดริเริ่ม และข้อตกลงหลายฉบับ CSSF ตั้งอยู่ใจกลางของกรอบการดำเนินงานที่ทับซ้อนกันหลายด้าน ได้แก่ เป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Reduction : DRR) และ Sendai Framework for DRR โดยมีหลักการสำคัญ คือ การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็ก ซึ่งช่วยให้ประชาคมโลกเกิดความชัดเจนถึงภัยคุกคามจากภัยธรรมชาติ ความขัดแย้ง ความรุนแรงและการพลัดถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, หน้า 8)

ความสำคัญของการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย

คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้กล่าวว่า

ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีวัตถุประสงค์หลักในการเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของคนทุกช่วงวัย จากภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ และภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560–2579) จึงได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีของโลกยุคศตวรรษที่ 21 เป็นพลวัตที่ก่อให้เกิดความท้าทายในด้านการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดต่อกับต่างประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทักษะคน ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์เป็นผลให้เกิดการเร่งแก้ไขปัญหานั้น ทั้งยังเกิดภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติมีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น ซึ่งภัยในแต่ละด้านล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศกอบกู้กับนโยบาย Quick Win 7 วาระเร่งด่วน ข้อที่ 1 ความปลอดภัยของผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการ

มองเห็นภัยที่เกิดแก่นักเรียนครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่เกิดขึ้นซ้ำและส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจในหลายปีที่ผ่านมา เช่น ภัยจากการคุกคามทางเพศ ภัยจากการกลั่นแกล้งรังแก (Bully) รวมถึงภัยที่เกิดจากโรคอุบัติใหม่ ได้แก่ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นผลให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้และสวัสดิภาพชีวิตของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น "การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ" มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นพัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา จากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำส่งเสริมความปลอดภัยสร้างความมั่นใจให้สังคม เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การป้องกัน ดูแล ช่วยเหลือหรือเยียวยา และแก้ไขปัญหาที่มีความเป็นเอกภาพ มีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบ สามารถแก้ไขปัญหาและบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างยั่งยืนด้วยการบริหารจัดการตามมาตรการ 3 ป ได้แก่ ป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปราม ให้เกิดความปลอดภัยให้มากที่สุด และไม่ให้เกิดเหตุการณ์นั้นซ้ำอีก เพื่อสร้างความมั่นใจ และความเชื่อมั่นให้แก่ นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป ในการที่จะได้เรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ และเกิดความปลอดภัยอย่างมั่นคงและยั่งยืน เพื่อให้แนวทางการปฏิบัติ สอดคล้องและเป็นระบบกระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความปลอดภัยในเกิดแก่นักเรียนเป็นสำคัญ เพราะความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพและการเรียนรู้ของผู้เรียน

วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย

1. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา
2. เพื่อสร้างความเข้มแข็งการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา
3. เพื่อดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ
4. เพื่อรายงานการดำเนินการด้านความปลอดภัยต่อหน่วยงานต้นสังกัด

เป้าหมายของการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย

1. สถานศึกษามีแผนความปลอดภัยตามบริบทของสถานศึกษา
2. สถานศึกษามีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ในการเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
3. นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับความคุ้มครองดูแลให้มีความปลอดภัย
4. สถานศึกษากับ หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่าย มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยสถานศึกษา

ตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา

1. สถานศึกษาทุกแห่งมีแผนความปลอดภัยตามบริบทของสถานศึกษา
2. ร้อยละ 80 ของสถานศึกษามีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ในการเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
3. นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนได้รับความคุ้มครองดูแลให้มีความปลอดภัย
4. ร้อยละความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่าย มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยสถานศึกษา

สรุปได้ว่า แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ได้กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ จนนำไปสู่แผนพัฒนาการศึกษา ที่ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาครอบคลุมประเด็นหลักสำคัญที่มีผลด้านความปลอดภัยของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยจากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ และมีบริหารจัดการได้อย่างยั่งยืนด้วยการบริหารจัดการตามมาตรการ 3 ป ได้แก่ ป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปราม เพื่อให้เกิดความปลอดภัยมากที่สุด

ความหมายของความปลอดภัยสถานศึกษา

ความหมายของความปลอดภัย

วรนุช อยู่เล่ห์ (2550, หน้า 19 อ้างอิงใน ปราณี อินทร์รักษา, 2554, หน้า 12) กล่าวว่า ความปลอดภัย หมายถึง การใช้วิธีการต่าง ๆ ในการป้องกันแก้ไข และหลีกเลี่ยงเพื่อให้

ปราศจากอันตราย หรือ มีพฤติกรรมหลักเสี่ยงจากปัญหาที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของตนเอง และผู้อื่น

ปรานี อินทร์ษา (2554, หน้า 12) กล่าวว่า ความปลอดภัย หมายถึง การรอดพ้น จากอันตรายทั้งอันตรายต่อตนเอง และทรัพย์สิน รวมทั้งมีพฤติกรรมหลักเสี่ยงจากปัญหาที่ ก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของตนเอง และผู้อื่น

สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (2562, หน้า 1) กล่าวว่า ความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง การกระทำหรือสภาพการ ทำงาน ซึ่งปลอดภัยจากเหตุอันจะทำให้เกิดการประสบนอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจหรือ สุขภาพอนามัยอันเนื่องมาจากการทำงานหรือเกี่ยวกับการทำงาน

สรุปได้ว่า ความปลอดภัย หมายถึง การจัดสภาพการทำงาน หรือ การจัดการกระทำ ที่ทำให้ปราศจากจากอันตราย และการหลักเสี่ยงจากปัญหาที่ก่อให้เกิดอันตราย

การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา

คู่มือครู การจัดระบบความปลอดภัยในโรงเรียนประเด็นความปลอดภัย (มูลนิธิศูนย์ พิทักษ์สิทธิเด็ก, 2550, หน้า 10) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา จะต้องพิจารณาพัฒนาการตามวัยของเด็กซึ่งมีทั้งหมด 3 ประเด็น ได้แก่

1. การจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย หมายถึง การวิเคราะห์อันตรายที่อาจเกิดขึ้น จากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดสภาพแวดล้อมทางอาคารสถานที่ เครื่องใช้ เครื่องกีฬา วัตถุอันตราย แล้วจัดสภาพแวดล้อมเหล่านั้นให้เหมาะสมเกิดความปลอดภัย เช่น ติดตั้งอุปกรณ์เครื่องใช้เครื่องป้องกันอันตราย ได้แก่ เซฟตี้คัท เครื่องดับเพลิง อุปกรณ์ ฝาครอบปลั๊กไฟฟ้า หรือจัดที่เก็บกล่องใส่ยา ที่เก็บสารเคมีและของมีคมให้พ้นมือเด็ก ตรวจสอบ ชำรุดจัดหาของเล่นที่ปลอดภัยทำด้วยวัสดุและสีที่ไม่เป็นอันตราย ติดตั้งระเบียงลูกกรงที่มีความถี่ มีระดับสูงจนเด็กไม่สามารถปีนป่ายเล่น ประตูปิดกันไม่ให้ตกจากที่สูง หรือจัดที่พักให้ มีการระบายถ่ายเทอากาศได้สะดวก หากไม่ได้คาดการณ์ความเสี่ยงไว้หรือประเมิน สถานการณ์ผิดพลาดอาจทำให้เด็กได้รับอันตรายถึงขั้นเสียชีวิตได้

2. การกำหนดบริเวณที่ปลอดภัย หมายถึง การที่ผู้ใหญ่จะต้องกำหนดและจัดให้เด็ก ไปอยู่ในบริเวณที่มีความปลอดภัย เช่น บริเวณที่เด็กไปอยู่ต้องไม่เป็นที่ลับตาคน ไม่มีความเสี่ยง ที่จะเกิดอันตราย อยู่ไม่ไกลเกินกว่าที่จะได้ยินเสียง มีการกำหนดบริเวณที่จะไป กำหนดเป็น บริเวณสำหรับเด็กเท่านั้นไม่ว่าจะเป็นห้องพัก ทำกิจกรรม การเล่น ห้องน้ำห้องส้วมเป็นสัดส่วน แยกจากผู้ใหญ่

การกำหนดวิธีการเดินทางที่ปลอดภัย หากมีการนัดหมายให้เด็กไปทำกิจกรรมนอกโรงเรียน ผู้ใหญ่ควรจะไปที่ไหน ด้วยวิธีการอย่างไร และตรวจสอบได้เป็นระยะ ทั้งนี้จะต้องให้เหมาะสมกับเด็กในแต่ละช่วงวัย

3. กฎเกณฑ์แห่งความปลอดภัย หมายถึง กฎเกณฑ์ที่ผู้ใหญ่จะต้องกำหนดและให้เด็กได้เรียนรู้ถึงกฎเกณฑ์ของความปลอดภัย เพื่อป้องกันความเสี่ยงและอันตรายที่จะเกิดขึ้น เช่น กฎจราจร กฎระเบียบข้อบังคับความปลอดภัยปฏิบัติความปลอดภัยในโรงเรียน ในบ้าน เช่น กำหนดเวลาในการถึงบ้าน การขับขี้อักรยานอย่างปลอดภัย การใช้ไฟฟ้าอย่างปลอดภัย การปฏิบัติเมื่อเกิดไฟไหม้ กฎเกณฑ์เกี่ยวกับตัวบุคคล โดยการกำหนดตัวบุคคลที่เด็กไปด้วยได้ การไปเป็นกลุ่มกับเพื่อนต้องรู้ว่าไปกับใคร การคบคนแปลกหน้า การปฏิบัติตนต่อเพศตรงข้าม การหลีกเลี่ยงและการเผชิญต่อเหตุการณ์อันตราย เป็นต้น

การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาจะต้องพิจารณาพัฒนาการตามวัยของเด็ก โดยพิจารณาการจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย จัดสภาพแวดล้อมทางอาคารสถานที่ เครื่องใช้ เครื่องกีฬา วัตถุอันตราย แล้วจัดสภาพแวดล้อมเหล่านั้นให้เหมาะสมเกิดความปลอดภัย มีการกำหนดบริเวณที่ปลอดภัย กำหนดบริเวณสำหรับนักเรียน ไม่ว่าจะป็นห้องกิจกรรม ห้องน้ำ ห้องส้วม และให้นักเรียนได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ความปลอดภัย เพื่อป้องกันนักเรียนจากอันตรายต่าง ๆ

คู่มือครู การจักระบบความปลอดภัยในโรงเรียนประเด็นความปลอดภัย (มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, 2550, หน้า 22) ได้กล่าวถึง การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา ดังนี้

1. การคุ้มครองและช่วยเหลือเด็ก หมายถึง ระบบ และการดำเนินงาน ในการดูแลตรวจตรา/เฝ้าระวัง ช่วยเหลือ และคุ้มครองเด็กให้ปลอดภัยจากอันตรายด้านบุคคล โดยเด็กที่ควรได้รับการช่วยเหลือและคุ้มครอง ได้แก่ เด็กที่เสี่ยงจะได้รับอันตราย เด็กที่มีปัญหาด้านสติปัญญา เด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมไม่เหมาะสม เด็กที่มีโรคทางสมอง (สมาธิสั้น มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ออทิสติก) เด็กที่มีความพิการทางร่างกาย เด็กที่มีปัญหาด้านอารมณ์จิตใจ เด็กที่ขาดทักษะสังคม เด็กที่มีปัญหาครอบครัว รวมถึงเด็กที่ถูกทำร้ายรังแกจากผู้ใหญ่ และจากเด็กด้วยกัน

2. การป้องกันภัยจากสิ่งแวดล้อม/อุบัติเหตุ/ภัยพิบัติ/โรคภัยไข้เจ็บ/สื่อ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมและการวางกฎเกณฑ์ให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุหรือการบาดเจ็บที่คาดไม่ถึง รวมไปถึงโรคภัยไข้เจ็บและภัยจากสื่อต่าง ๆ เช่น การสร้างและจัดวางสนามเด็กเล่นที่ปลอดภัย การวางระบบไฟฟ้า และมาตรการตรวจตราระบบไฟฟ้าอย่างสม่ำเสมอ การติดตั้ง

ระบบความปลอดภัยจากการใช้อินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงเรื่องกิจกรรมการดำเนินงานที่จะส่งเสริมความปลอดภัย เช่น กิจกรรมเดินสำรวจจุดเสี่ยง กิจกรรมซ่อมหนีไฟ น้ำท่วม แผ่นดินไหว

3. การป้องกันอันตรายจากบุคคล หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมและการวางกฎเกณฑ์ให้ปลอดภัยจากบุคคลโดยคำนึงถึงสวัสดิภาพของเด็ก ตั้งแต่เริ่มเดินเข้าสู่ประตูโรงเรียนจนกระทั่งออกจากโรงเรียนถึงบ้าน รวมทั้งการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการดูแลป้องกันภัยตัวเองให้ปลอดภัย ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกรณีผู้ใหญ่ทำร้ายเด็ก และเด็กทำร้ายกันเอง

4. การสร้างความสัมพันธ์อันดีในโรงเรียน หมายถึง การสร้างบรรยากาศความสัมพันธ์ที่ดี ในโรงเรียนทั้งระหว่างเด็กกับเด็ก และครูกับเด็ก โดยเน้นให้เด็กมีความรู้สึกดีในการใช้ชีวิตอยู่ที่โรงเรียน เช่น ได้รู้สึกถึงการได้รับการยอมรับทั้งจากครูและจากเพื่อนด้วยกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงการทำให้โรงเรียนกับครอบครัวได้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันที่จะร่วมกันพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพต่อไป

คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, หน้า 9) และสำนักงานเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งสหประชาชาติ (2560, หน้า 4) ได้กล่าวถึงกรอบแนวคิดความปลอดภัยในสถานศึกษาประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่

1. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนที่ปลอดภัย (Safer Learning Facilities) การเลือกสถานที่ตั้งโรงเรียนที่ปลอดภัย ออกแบบและก่อสร้างโรงเรียนให้สามารถต้านทานภัยพิบัติ เพื่อให้โรงเรียนที่สร้างใหม่ทุกแห่งเป็นโรงเรียนปลอดภัย จัดทำประเมินความปลอดภัย และจัดทำแผนเพื่อปรับปรุงโครงสร้างหรือสร้างโรงเรียนใหม่แทนโรงเรียนเก่าที่ไม่ปลอดภัย (รวมถึงการย้ายโรงเรียน) การลดความเสี่ยงของอาคารสถานที่ โดยดำเนินมาตรการทั้งในเชิงโครงสร้างและไม่เชิงโครงสร้าง เพื่อให้อาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนมีความปลอดภัยสำหรับการเอาชีวิตรอดและการอพยพ การออกแบบและก่อสร้างอาคารและสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน ควรคำนึงถึงความปลอดภัยและความเข้าถึงได้ง่ายของผู้พิการ การออกแบบโรงเรียนให้สามารถใช้เป็นศูนย์พักพิงชั่วคราวได้ หากมีการวางแผนไว้ว่าโรงเรียนอาจต้องปรับใช้เป็นที่ศูนย์พักพิงชั่วคราวของชุมชน รวมทั้งวางแผนจัดหาอาคารเรียนทดแทน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการก่อสร้างและซ่อมแซมโรงเรียนให้มีความปลอดภัย มีหลักประกันการเข้าถึงโรงเรียนของเด็ก ๆ ปลอดภัยจากความเสี่ยงทางกายภาพต่าง ๆ เช่น ทางเท้า ถนนและสะพาน ข้ามแม่น้ำ ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเรื่องน้ำสะอาดและสุขอนามัยเพื่อรองรับความเสี่ยง

ที่อาจเกิดขึ้น เช่น ห้องสุขาที่ใช้ระบบกักเก็บน้ำฝนและท่อน้ำที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ จัดทำโครงการที่ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ เพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางอาหาร พลังงานและน้ำ (เช่น ทำการเกษตรโดยใช้น้ำฝน ติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ การใช้พลังงานหมุนเวียน และการทำแปลงผักสวนครัวในโรงเรียน) การวางแผนการติดตามการจัดสรรงบประมาณและการดูแลรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยของอาคารสถานที่อย่างต่อเนื่อง ป้องกันและตอบโต้ต่อการโจมตีสถานศึกษา รวมถึงการใช้โรงเรียนโดยกองกำลังติดกำลังอาวุธ

2. ด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติในสถานศึกษา (School Disaster Management) การจัดตั้งคณะกรรมการระดับประเทศและระดับจังหวัด รวมทั้งแต่งตั้งผู้ประสานงานเต็มเวลาเพื่อดำเนินงานด้านความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน มีผู้ประสานงานหลักในการลดความเสี่ยงภัยพิบัติและศักยภาพในการฟื้นตัวในแต่ละโรงเรียนและระดับจังหวัดเพื่อเข้ารับการอบรมให้เป็นแกนนำงานด้านความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน มีการจัดตั้ง ฝึกอบรม และจัดระบบติดตามและประเมินผลการทำงานของคณะกรรมการโรงเรียน และคณะกรรมการควรได้รับการเสริมพลังให้เป็นผู้ดำเนินการระบุภัยและจัดทำแผนที่ภัยต่าง ๆ ในโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งวางแผนปฏิบัติการ จัดกิจกรรมลดความเสี่ยงและการเตรียมพร้อมรับมือ โดยกระตุ้นให้บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานเหล่านี้ มีการจัดทำแผนฉุกเฉินในระดับประเทศและระดับภูมิภาค เพื่อสนับสนุนการศึกษาต่อเนื่อง โดยอ้างอิงจากมาตรฐานขั้นต่ำของเครือข่ายเพื่อการศึกษาในภาวะฉุกเฉิน (Network for Education in Emergency-INEE) โดยแผนฉบับนี้ ควรรวมถึงแผนงานและเกณฑ์ที่จะจำกัดการใช้โรงเรียนเป็นสถานพักพิงชั่วคราว มีการจัดทำแผนการศึกษาต่อเนื่อง เช่น ระบุสถานที่ที่จะใช้เป็นอาคารเรียนชั่วคราว และวิธีการเรียนการสอนทางเลือก การคำนึงถึงความต้องการของเด็กก่อนวัยเรียน เด็กที่อยู่นอกระบบโรงเรียน เด็กพิการ รวมถึงเด็กหญิงและชาย เชื่อมโยงการศึกษาและการจัดการภัยพิบัติเข้าด้วยกัน และเชื่อมโยงนโยบายและแผนด้านความปลอดภัยสาธารณะขององค์กรทางสังคมทุกระดับ (ระดับประเทศ ภูมิภาค ท้องถิ่น และระดับโรงเรียน) จัดตั้งเครือข่ายเพื่อเชื่อมโยงการสื่อสารและการประสานงานข้ามภาคส่วน นำขั้นตอนมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operation Procedure) ที่เหมาะสมกับภัยต่าง ๆ ทั้งที่มีและไม่มีกรณีเตือนภัย รวมถึงการกำหนดเส้นทางหนีภัย จุดรวมพลที่ปลอดภัย การอพยพไปยังจุดปลอดภัย การจัดตั้งศูนย์อพยพ การปิดกั้นทางเข้าออก และการคืนสู่ครอบครัวอย่างปลอดภัย ปรับกระบวนการดำเนินงานที่เป็นมาตรฐานให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน เรียนรู้กฎแห่งความปลอดภัยสำหรับภัยแต่ละประเภท ให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้าง

ประสิทธิภาพของการเตือนภัยล่วงหน้าและระบบการปฏิบัติการขั้นต้น ให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายและความสามัคคีทางสังคมและในกระบวนการสร้างสันติภาพ มีการจัดกิจกรรมการซ้อมหนีภัยในโรงเรียนให้มีความเชื่อมโยงกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ประเมินผลการฝึกซ้อมอย่างจริงจังและปรับปรุงการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ

3. ด้านการศึกษาด้านการลดความเสี่ยงและการรู้รับปรับตัวจากภัยพิบัติ (Risk Reduction and Resilience Education) มีการจัดทำและส่งเสริมการเผยแพร่สารสำคัญ (key messages) สำหรับครูเรื่องลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติและความสามารถในการรู้รับปรับตัวและฟื้นคืนกลับ (resilience) สารสำคัญเหล่านี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งเป็นเนื้อหาสำหรับสื่อรณรงค์สร้างความตระหนักสำหรับสาธารณะ ให้นักเรียนและบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมลดความเสี่ยงในชีวิตจริง เช่น การประเมินความเสี่ยงภัย การจัดทำแผนฉุกเฉินของโรงเรียน และการซ้อมหนีภัย การจัดทำ “ขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้” (scope and sequence) ให้นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์จากการเรียนรู้และสมรรถภาพในการบูรณาการเรื่องการลดความเสี่ยงและการฟื้นตัวเข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น สอดแทรกการลดความเสี่ยงเข้าไปในหลักสูตรและให้แนวทางสำหรับการบูรณาการเรื่องการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติและความสามารถในการฟื้นตัวเข้าไปในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง มีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสำหรับครูและนักเรียน โดยให้ครอบคลุมทุกมิติของการเรียนการสอนเรื่องการลดความเสี่ยง ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ความเสี่ยงภัยพิบัติของภัยหลายชนิด (Multi-Hazard risk analysis) ซึ่งรวมถึงภัยพิบัติทางธรรมชาติและภัยจากฝีมือมนุษย์ ความรุนแรงและความขัดแย้งทางอาวุธ

3.2 ทำความเข้าใจปัจจัยเสี่ยงและมาตรการบรรเทาความเสี่ยง

3.3 จัดทำสาระสำคัญเพื่อความปลอดภัยและการเตรียมพร้อมและเผยแพร่สาระสำคัญเหล่านั้น

3.4 เสริมสร้างศักยภาพด้านการลดความเสี่ยงให้ชุมชน

3.5 พัฒนาเครือข่ายทางสังคมและสร้างวัฒนธรรมของความปลอดภัยและความสามารถในการรู้รับปรับตัวและฟื้นคืนกลับ

และมีการจัดทำแนวทางการสอนแบบคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับภัยต่าง ๆ อบรมครูทั้งก่อนบรรจุเข้าทำงาน และระหว่างทำงานในเรื่องสื่อการสอนและการสอนเรื่องลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ การจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อกระตุ้นให้ครูบูรณาการเนื้อหาเหล่านี้เข้าไป

ในหลักสูตรแกนกลาง รวมทั้งหลักสูตรการศึกษานอกระบบโรงเรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรร่วมกับชุมชน

สรุปได้ว่า การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา คือ การจัดการระบบความปลอดภัยภายในสถานศึกษา โดยครอบคลุมความปลอดภัยในทุก ๆ ด้านของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านพื้นที่ จุดเสี่ยงภัย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา การเตรียมพร้อมของสถานศึกษาโดยการเตรียมแผนสำหรับการเผชิญเหตุต่าง ๆ และการบูรณาการหลักสูตรความปลอดภัยในสถานศึกษาในการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้กฎเกณฑ์ความปลอดภัย สามารถป้องกันตนเองจากภัยต่าง ๆ ได้

มาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, หน้า 18) ได้กล่าวถึง มาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยเน้นการดำเนินงานตามกระบวนการ ดังนี้

1. การป้องกัน หมายถึง การดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา อุบัติเหตุ หรือความไม่ปลอดภัย ต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยการสร้างมาตรการป้องกันจากปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นทั้งในและนอกสถานศึกษา ดังนี้

- 1) การประเมินปัจจัยเสี่ยงของสถานศึกษา
- 2) การกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย
- 3) การจัดทำแผนความปลอดภัยสถานศึกษา
- 4) การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา
- 5) การจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา
- 6) การจัดโครงสร้างข้อมูลสารสนเทศความปลอดภัยสถานศึกษา
- 7) การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย
- 8) การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยสถานศึกษา
- 9) การจัดระบบคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 10) การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม

สติปัญญา และความต้องการช่วยเหลือ

2. การปลูกฝัง หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ ความ

เข้าใจ จิตสำนึก และเจตคติที่ดีและการสร้างเสริมประสบการณ์เพื่อให้เกิดทักษะในการป้องกันภัยให้แก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้

2.1 การสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้ และความเข้าใจด้านความปลอดภัยให้กับตนเองและผู้อื่น

2.2 การจัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย ให้แก่นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง

2.3 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะ ด้านความปลอดภัย ให้แก่นักเรียน

3. การปราบปราม หมายถึง การดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา การช่วยเหลือเยียวยา พี่นฟู และดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ได้แก่

3.1 การจัดการแก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา

3.2 การช่วยเหลือ เยียวยา พี่นฟู จิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย

3.3 การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า มาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยมีการกำหนดแนวทางในการรักษาความปลอดภัย และร่วมกันวางแผนป้องกัน แก้ไข ควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน โดยดำเนินการตามกระบวนการดังนี้ การป้องกัน หมายถึง การดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา อุบัติเหตุ หรือความไม่ปลอดภัย ต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา การปลุกฝัง หมายถึง การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจทักษะในการป้องกันภัยให้แก่ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา การปราบปราม หมายถึง การดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา การช่วยเหลือเยียวยา พี่นฟู และดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย

การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564, หน้า 17) ได้กล่าวถึง ขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษาไว้ 4 กลุ่มภัย ได้แก่ 1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) และ 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness)

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์

ปิยะธิดา ขจรชัยกุล (2565, สื่อออนไลน์) ได้กล่าวถึงความหมายของความรุนแรงไว้ว่า หมายถึง เจตนา หรือ ความตั้งใจใช้กำลังกาย ใช้อำนาจคุกคาม ช่มชู้ เพื่อกระทำ

ต่อตนเอง บุคคลอื่น หรือ กลุ่มบุคคล ซึ่งมีผลทำให้เกิดการบาดเจ็บทางจิตใจ ร่างกาย เสียชีวิต เกิดความผิดปกติในการพัฒนา หรือ ถูกทอดทิ้ง หรือ ถูกละเมิดสิทธิ

องค์การอนามัยโลกแบ่งประเภทความรุนแรง เป็น 3 ประเภท คือ

1. ความรุนแรงต่อตนเอง (Self-directed Violence) หมายถึง ลักษณะความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลกระทำต่อตนเอง แบ่งออกเป็น

1.1 พฤติกรรมการฆ่าตัวตาย (Suicidal Behavior) หมายถึงรวมถึง ความคิด ความพยายามฆ่าตัวตาย

1.2 กระทำความรุนแรงต่อตนเอง (Self-Abuse) หมายถึงรวมถึง การทำให้ตนเองบาดเจ็บ หรือ กระทำให้ตนเองอยู่ในภาวะเสี่ยงอันตราย

2. ความรุนแรงระหว่างบุคคล (Interpersonal Violence) เป็นความรุนแรงที่กระทำโดยผู้อื่นหรือกลุ่มบุคคลอื่น ซึ่งแบ่งเป็น

2.1 ความรุนแรงในครอบครัว เป็นความรุนแรงของสมาชิกในครอบครัวทั้งความรุนแรงต่อเด็ก (Child Maltreatment) ความรุนแรงระหว่างคู่ครอง คือสามีภรรยา (Intimate Partner Violence) ความรุนแรงต่อผู้สูงอายุ (Elder Abuse)

2.2 ความรุนแรงในชุมชน เป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลภายนอกบ้าน คนที่คุ้นเคยความรุนแรงโดยคนแปลกหน้า (Stranger Violence) การข่มขืนโดยคนแปลกหน้า และรวมถึงความรุนแรงในวัยรุ่น (Youth Violence) อาชญากรรมทางทรัพย์สิน (Property Crime) (รวมถึงการทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการขโมยทรัพย์สิน การลักขโมย การขโมยรถยนต์ และการลอบวางเพลิง) ความรุนแรงในสถานที่ทำงาน หรือ สถาบันต่างๆ

3. ความรุนแรงระหว่างกลุ่มบุคคล (Collective Violence) เป็นความรุนแรงที่กระทำโดยกลุ่มบุคคลกลุ่มใหญ่ หรือ บุคคลใดบุคคลหนึ่ง และสามารถแบ่งเป็นความรุนแรงทางสังคมทางการเมือง และทางเศรษฐกิจ

สรุปได้ว่า ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ คือ เจตนา หรือ ความตั้งใจ ใช้กำลังกาย ใช้อำนาจคุกคาม ข่มขู่ เพื่อกระทำต่อตนเอง บุคคลอื่นหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งมีผลทำให้เกิดการบาดเจ็บทางจิตใจ ร่างกาย เสียชีวิต เกิดความผิดปกติในการพัฒนาหรือถูกทอดทิ้ง หรือถูกละเมิดสิทธิ โดยความรุนแรงที่เกิดขึ้น คือ การลวงละเมิดทางเพศ การทะเลาะวิวาท การกีดกันแก๊งรังแก การชุมนุมประท้วง และการจลาจล การก่อวินาศกรรม การระเบิด และจากสารเคมี และวัตถุอันตราย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564, หน้า 28) ได้กล่าวถึง การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาตามมาตรการ ได้แก่ การป้องกัน การปลุกฝัง และการปราบปราม ซึ่งในแต่ละมาตรการมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาจากภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์

การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาจากภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ คู่มือการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, หน้า 28) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาตามมาตรการจากภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ดังนี้

การล่วงละเมิดทางเพศ

1. การป้องกัน

- 1.1 สํารวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและพื้นที่ที่เป็นจุดเสี่ยง
- 1.2 เผ้ารวัง สังเกตพฤติกรรมนักเรียน และพัฒนาพื้นที่เสี่ยงให้ปลอดภัย
- 1.3 สร้างเครือข่ายเผ้ารวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 1.4 จัดระบบการสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลด้านพฤติกรรมนักเรียนทั้งในสถานศึกษา

และชุมชน

2. การปลุกฝัง

- 2.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง
- 2.2 จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต
- 2.3 ฝึกทักษะการปฏิเสธ และการเอาตัวรอดในสถานการณ์ต่าง ๆ

3. การปราบปราม

- 3.1 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ช่องทางในการขอความช่วยเหลือ
- 3.2 แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้

ทันเหตุการณ์

- 3.3 แต่งตั้งคณะทำงานด้านกฎหมายเพื่อให้ความช่วยเหลือ
- 3.4 ประสานภาคีเครือข่ายเพื่อการส่งต่อที่เหมาะสม

การทะเลาะวิวาท

1. การป้องกัน

- 1.1 จัดทำระเบียบในการประพฤติดุปฏิบัติตนในสถานศึกษา

- 1.2 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในการปฏิบัติตามระเบียบ
 - 1.3 เผ่าระวัง สังเกตพฤติกรรมทั้งในระดับชั้นเรียน สถานศึกษา และชุมชน
 - 1.4 สร้างเครือข่ายเผ่าระวังในสถานศึกษาและชุมชน
 - 1.5 จัดระบบติดต่อสื่อสารเพื่อติดตามพฤติกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
2. การปลูกฝัง
 - 2.1 ให้ความรู้เรื่องการอยู่ร่วมกันในสังคมและผลกระทบที่เกิดจากการทะเลาะวิวาท
 - 2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคม
 - 2.3 จัดเวทีกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถอย่างเหมาะสม
 3. การปราบปราม
 - 3.1 แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษา และชุมชน
 - 3.2 ประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อร่วมแก้ปัญหา
 - 3.3 ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการไกล่เกลี่ยประนีประนอมตาม

มาตรการจากเบาไปหาหนัก

การกลั่นแกล้งรังแก

1. การป้องกัน
 - 1.1 สสำรวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยงทั้งกลุ่มผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำ
 - 1.2 จัดทำระเบียบข้อตกลงร่วมกัน ทั้งในระดับชั้นเรียน และระดับสถานศึกษา
 - 1.3 สร้างเครือข่ายเผ่าระวังทั้งในสถานศึกษา และชุมชน
 - 1.4 จัดระบบการสื่อสารเพื่อติดตามพฤติกรรมนักเรียน
2. การปลูกฝัง
 - 2.1 ให้ความรู้ความเข้าใจหลักในการอยู่ร่วมกันในสังคม
 - 2.2 จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
 - 2.3 จัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถอย่างเหมาะสม
3. การปราบปราม
 - 3.1 แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุ ทั้งในระดับชั้นเรียน สถานศึกษาและชุมชน
 - 3.2 ดำเนินการเอาโทษตามระเบียบข้อตกลง โดยเน้นการไกล่เกลี่ยประนีประนอม

ตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก

- 3.3 ติดตาม เยี่ยมเยียน ให้กำลังใจผู้ถูกกระทำ และสร้างความเข้าใจกับผู้กระทำ

การข่มขู่ประทุวงและการจลาจล

1. การป้องกัน

- 1.1 สํารวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 1.2 เผ้าระวัง สั้งเกตพฤติกรรมนักเรียน และพัฒนาพื้นที่เสี่ยงให้ปลอดภัย
- 1.3 สร้างเครือข่ายเผ้าระวังทั้งในสถานศึกษา และในชุมชน
- 1.4 จัดระบบการสื่อสาร เพื่อรับส่งข้อมูลด้านพฤติกรรมนักเรียนทั้งในสถานศึกษา

และชุมชน

2. การปลูกฝั้ง

- 2.1 สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย สิทธิและหน้าที่พลเมือง
- 2.2 สร้างองค์ความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการชุมนุมประท้วง และ

การจลาจล

- 2.3 จัดกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ
- 2.4 จัดกิจกรรมสร้างทัศนคติที่ถูกต้องร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน ในโอกาส

ที่เหมาะสม

3. การปราบปราม

- 3.1 แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษา และชุมชน
- 3.2 ประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อร่วมแก้ปัญหา
- 3.3 ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการไกล่เกลี่ยประนีประนอม

ตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก

การก่อวินาศกรรม

1. การป้องกัน

- 1.1 สํารวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 1.2 เผ้าระวัง สั้งเกตพฤติกรรมนักเรียน
- 1.3 สร้างเครือข่ายเผ้าระวังทั้งในสถานศึกษา และในชุมชน
- 1.4 จัดระบบการสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลด้านพฤติกรรมนักเรียนทั้งในสถานศึกษา

และชุมชน

2. การปลูกฝั้ง

- 2.1 สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการก่อวินาศกรรม
- 2.2 จัดกิจกรรมสร้างทัศนคติที่ถูกต้องร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน ในโอกาส

ที่เหมาะสม

- 2.3 จัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถอย่างเหมาะสม

3. การปราบปราม

- 3.1 แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษา และชุมชน
- 3.2 ประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา
- 3.3 ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการไกล่เกลี่ยประนีประนอม

ตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก

การระเบิด

1. การป้องกัน

- 1.1 สํารวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 1.2 สํารวจข้อมูลแหล่งที่มาของวัตถุประกอบระเบิด
- 1.3 สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษา และชุมชน
- 1.4 จัดระบบติดต่อสื่อสารเพื่อติดตามพฤติกรรมนักเรียน

2. การปลูกฝัง

- 2.1 สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้ระเบิด
- 2.2 จัดกิจกรรมสร้างทัศนคติที่ถูกต้องร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน ในโอกาส

ที่เหมาะสม

- 2.3 จัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถอย่างเหมาะสม

3. การปราบปราม

- 3.1 แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษา และชุมชน
- 3.2 ประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา
- 3.3 ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการไกล่เกลี่ยประนีประนอม

ตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก

สารเคมีและวัตถุอันตราย

1. การป้องกัน

- 1.1 จัดทำมาตรการ และแนวปฏิบัติในการดำเนินการ ลด ละ เลิก การใช้สารเคมี
- 1.2 จัดสถานที่ในการจัดเก็บสารเคมี และวัตถุอันตรายให้มิดชิด
- 1.3 สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังการใช้สารเคมี และวัตถุอันตรายทั้งในสถานศึกษาและ

ชุมชน

2. การปลูกฝัง

- 2.1 สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้สารเคมี และวัตถุอันตราย

2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

2.3 จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานที่จริงในพื้นที่

3. การปราบปราม

3.1 ติดต่อประสานงานเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อรวมแก้ปัญหา

3.2 ดำเนินการตามมาตรการ และข้อตกลงที่กำหนดร่วมกัน

การล่อวงลักพาตัว

1. การป้องกัน

1.1 สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน

1.2 จัดระบบการติดต่อสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมนักเรียน ผู้ใกล้ชิด และบุคคลภายนอก

1.3 จัดทำข้อมูลช่องทางขอความช่วยเหลือเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน และชุมชน

2. การปลุกฝัง

2.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมความตระหนักรู้ และเห็นคุณค่าในตนเอง

2.2 จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตอย่างรอบด้าน

2.3 ฝึกทักษะการปฏิเสธ และการเอาตัวรอดในสถานการณ์ต่าง ๆ

3. การปราบปราม

3.1 แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์

3.2 แต่งตั้งคณะทำงานด้านกฎหมายเพื่อให้ความช่วยเหลือ

3.2 ประสานภาคีเครือข่ายเพื่อรวมแก้ปัญหา

สรุปได้ว่า การดำเนินงานตามมาตรการป้องกัน ปลุกฝัง และปราบปรามของสถานศึกษา เพื่อปกป้องคุ้มครองนักเรียนจากภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ให้ปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ การล่อวง ลักพาตัว การทะเลาะวิวาท การกลั่นแกล้งรังแก การชุมนุมประท้วง และการจลาจล การก่อวินาศกรรม การระเบิดสารเคมี และวัตถุอันตราย

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) กล่าวถึงความหมายไว้ว่า อุบัติเหตุ (อุ-บัติ-ติ-เหตุ) เป็นคำที่เกิดจากคำว่า อุบัติ ซึ่งแปลว่า เกิดขึ้น กับคำว่า เหตุ อุบัติเหตุ หมายความว่า เหตุที่เกิดขึ้น แต่มักใช้เฉพาะเหตุร้ายที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด เหตุร้ายที่บังเอิญเกิดขึ้น เช่น การที่รถชนกันเป็นอุบัติเหตุ การที่เรือโดยสารล่มเป็นอุบัติเหตุ การที่โป๊ะล่มมีคนเสียชีวิตเป็นอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุ (บริษัท ปตท. จำกัดมหาชน 2560) หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่มีเจตนาให้เกิด เมื่อเกิดขึ้นแล้วมีผลทำให้เกิดการบาดเจ็บ หรือ เจ็บป่วยจากการทำงาน หรือ การเสียชีวิตหรือความสูญเสียต่อทรัพย์สิน, ผลิตรภัณฑ์, กระบวนการทำงานหยุดชะงัก หรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม และสาธารณชน

สรุปได้ว่า อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่เจตนา เมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้เกิดการบาดเจ็บ หรือ เสียชีวิต หรือ เกิดความสูญเสียต่อทรัพย์สิน

การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาจากภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ

คู่มือการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, หน้า 32) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาตามมาตรการจากภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ดังนี้

ภัยธรรมชาติ

1. การป้องกัน

- 1.1 สํารวจข้อมูลความเสี่ยงที่เกิดจากภัยธรรมชาติ
- 1.2 จัดทำแผนป้องกันภัยทางธรรมชาติ
- 1.3 จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการป้องกันภัยธรรมชาติ
- 1.4 ชักซ้อมการเผชิญเหตุภัยธรรมชาติ

2. การปลุกฝัง

- 2.1 สร้างความรู้ความเข้าใจถึงปัญหา และผลกระทบที่เกิดจากธรรมชาติรูปแบบ

ต่าง ๆ

- 2.2 จัดกิจกรรมฝึกทักษะการเผชิญปัญหาภัยธรรมชาติ

- 2.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมการ

3. ปราบปราม

3.1 แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์

3.2 ติดต่อสื่อสารเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมให้ความช่วยเหลือและแก้ปัญหา

3.3 ประสานงานหน่วยงาน องค์กร เพื่อให้ความช่วยเหลือ เยียวยาและฟื้นฟูจิตใจ

ภัยจากอาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง

1. การป้องกัน

1.1 สํารวจสภาพของอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้าง

1.2 ติดป้ายสัญลักษณ์ในอาคาร หรือพื้นที่ที่ไม่แข็งแรง และมีความเสี่ยง

1.3 ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนหลีกเลี่ยงการเข้าพื้นที่เสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

2. การปลุกฝัง

2.1 สร้างความรู้ความเข้าใจถึงหลักการสร้างความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต

2.2 ฝึกทักษะการสังเกต และหลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยง

2.3 จัดกิจกรรมฝึกทักษะการเอาตัวรอดเมื่อประสบภัยจากอาคารเรียน และ

สิ่งก่อสร้าง

3. การปราบปราม

3.1 สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมและดำเนินการช่วยเหลือและแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ

3.2 ประสานงานหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้ความช่วยเหลือ

ภัยจากยานพาหนะ

1. การป้องกัน

1.1 สํารวจข้อมูลยานพาหนะในสถานศึกษา

1.2 จัดระบบสัญญาณจราจรในสถานศึกษาสำหรับยานพาหนะประเภทต่าง ๆ และสำหรับ

การเดินเท้า

1.3 จัดทำแผนให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากยานพาหนะ

1.4 จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อการช่วยเหลือ

1.5 ส่งเสริมสนับสนุนการทำประกันภัย ประกันอุบัติเหตุ

2. การปลุกฝัง

2.1 จัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการใช้รถใช้ถนน และเครื่องหมายจราจร

2.2 จัดกิจกรรมฝึกทักษะการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อประสบภัยจากยานพาหนะ

2.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติตามกฎจราจร

3. การปราบปราม

3.1 แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือ
ได้ทันเหตุการณ์

3.2 ติดต่อสื่อสารเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมให้ความช่วยเหลือ และ
แก้ปัญหา

3.3 ประสานงานหน่วยงาน องค์กร เพื่อให้ความช่วยเหลือ เสียหายและฟื้นฟูจิตใจ

ภัยจากการจัดกิจกรรม

1. การป้องกัน

1.1 แต่งตั้งคณะทำงานประเมินความเสี่ยงในการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ

1.2 จัดแยกกิจกรรมตามระดับความเสี่ยง

1.3 เสนอแนะแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงในกิจกรรมต่าง ๆ

2. การปลุกฝัง

2.1 สร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้ปลอดภัย

2.2 ฝึกทักษะการเลือกปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับตนเอง

2.3 จัดกิจกรรมฝึกทักษะการให้ความช่วยเหลือเมื่อประสบภัยจากการปฏิบัติ

กิจกรรม

3. การปราบปราม

3.1 แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือ
ได้ทันเหตุการณ์

3.2 ติดต่อสื่อสารเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมให้ความช่วยเหลือ และ
แก้ปัญหา

3.3 ดำเนินการส่งต่อเพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

ภัยจากเครื่องมืออุปกรณ์

1. การป้องกัน

1.1 สํารวจข้อมูลเครื่องมือ อุปกรณ์ จัดแยกส่วนที่ชำรุดและส่วนที่ใช้งานได้

1.2 จัดทำคู่มือการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ให้ปลอดภัย

1.3 ดำเนินการซ่อมแซม บำรุงรักษา และการจัดเก็บเครื่องมือ อุปกรณ์ให้เป็นระบบ

2. การปลุกฝัง

2.1 จัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจ หลักการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ให้ปลอดภัย

2.2 ฝึกทักษะการใช้ การบำรุงรักษา การจัดเก็บเครื่องมือ อุปกรณ์

2.3 จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในคุณค่าของเครื่องมือ อุปกรณ์

3. การปราบปราม

3.1 แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์

3.2 ประสานเครือข่ายความร่วมมือเพื่อให้ความช่วยเหลือ

3.3 ดำเนินการส่งต่อเพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาจากภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุเป็นการดำเนินงานตามมาตรการป้องกัน ปกป้อง และปราบปรามของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้ในคู่มือการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย เพื่อปกป้องคุ้มครองนักเรียนจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ไม่มีการวางแผนล่วงหน้าและควบคุมไม่ได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความสูญเสียต่อผู้ประสบอุบัติเหตุ บุคคลอื่นหรือสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย อุบัติเหตุประกอบด้วย ภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย ธรณีพิบัติภัย ภัยจากอาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง ภัยจากยานพาหนะ ภัยจากการจัดกิจกรรม เช่น การไปทัศนศึกษา การจัดกิจกรรมในสถานศึกษาการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และภัยจากการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ภายในโรงเรียน

ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ

ปิยะธิดา ขจรชัยกุล (2565, สื่อออนไลน์) ได้กล่าวถึงความหมายของความรุนแรงไว้ว่า หมายถึง เจตนา หรือ ความตั้งใจใช้กำลังกาย ใช้อำนาจคุกคาม ช่มชู้ เพื่อกระทำต่อตนเอง บุคคลอื่น หรือ กลุ่มบุคคล ซึ่งมีผลทำให้เกิดการบาดเจ็บทางจิตใจ ร่างกาย เสียชีวิต เกิดความผิดปกติในการพัฒนา หรือถูกทอดทิ้ง หรือถูกละเมิดสิทธิ

มูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทย (ม.ป.ป., สื่อออนไลน์) ได้กล่าวถึงการละเมิด ไว้ว่า การละเมิด คือการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อเด็กหรือผู้ที่ถูกละเมิด ซึ่งสามารถเกิดจากผู้ใหญ่ ใกล้ตัว, สมาชิกในครอบครัว, เพื่อนบ้าน, คนในชุมชน, คนแปลกหน้า, เจ้าหน้าที่รัฐ, เจ้าหน้าที่เอกชน หรือแม้แต่เด็กด้วยกัน โดยการละเมิดดังกล่าว แบ่งออกเป็น 4 ประเภท

การละเมิดทางด้านร่างกาย (Physical Abuse) หมายถึง การทำร้ายร่างกาย เช่น การทุบ การตบ การสาदनน้ำร้อนใส่ หรือการใช้ไฟลวก

การละเมิดทางเพศ (Sexual Abuse) หมายถึง การกระทำที่ไม่เหมาะสมทางเพศกับเด็ก เช่น การสัมผัสอวัยวะต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมภายใต้ร่มผ้า การบังคับให้เด็กสัมผัสอวัยวะเพศ การแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากเด็ก การบังคับหรือล่อลวงเด็กให้มีกิจกรรมทางเพศและการเผยแพร่สื่ออนาจารให้กับเด็ก

การละเมิดทางด้านวาจาและอารมณ์ (Verbal and Emotional Abuse) หมายถึง การใช้คำพูด ถ้อยคำดูหมิ่นเหยียดหยาม รวมทั้งการนำข้อมูลที่เป็นความลับของเด็กมาเปิดเผย

การละเมิดปล่อยปละละเลย/เพิกเฉย (Neglect) หมายถึง การที่ผู้ปกครองของเด็กหรือผู้ดูแลเด็ก ไม่สนใจหรือไม่กระทำในสิ่งที่ควรทำ ไม่จัดหาและสนับสนุนสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานให้กับเด็ก เช่น อาหารที่ครบ 5 หมู่ เสื้อผ้าที่สะอาด ที่พักที่ปลอดภัย ยารักษาโรค และการศึกษาที่เหมาะสมต่อพัฒนาการของเด็ก รวมไปถึงการที่เด็กถูกทอดทิ้งในสภาวะเสี่ยง เช่น เด็กถูกปล่อยให้อยู่โดยไม่ได้รับการรักษาใด ๆ

ดังนั้น ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ หมายถึง การกระทำที่ส่งผลด้านลบแก่เด็กหรือผู้ที่ถูกละเมิด ซึ่งส่งผลต่อการบาดเจ็บทางจิตใจ ร่างกาย เสียชีวิต เกิดความผิดปกติในการพัฒนา หรือถูกทอดทิ้ง

การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาจากภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ

คู่มือการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, หน้า 34) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาตามมาตรการจากภัยที่เกิดจากถูกละเมิดสิทธิ ดังนี้

การถูกละเลยปละละเลย ทอดทิ้ง

1. การป้องกัน

- 1.1 สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 1.2 จัดระบบการติดต่อสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมนักเรียน และผู้ใกล้ชิด
- 1.3 จัดทำข้อมูลช่องทางขอความช่วยเหลือเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน

และชุมชน

2. การปลุกฝัง

- 2.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง
- 2.2 จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตอย่างรอบด้าน
- 2.3 ฝึกทักษะการปฏิเสธการเอาตัวรอด และการขอความช่วยเหลือ

3. การปราบปราม

- 3.1 แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือ
ได้ทันเหตุการณ์
- 3.2 แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย
- 3.3 ประสานภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมแก้ปัญหา
- 3.4 ติดตามเยี่ยมเยียนให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ

การคุกคามทางเพศ

1. การป้องกัน

- 1.1 สํารวจนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และพื้นที่เป็นจุดเสี่ยง
- 1.2 เผ่าระวัง สังเกตพฤติกรรมนักเรียน และพัฒนาพื้นที่เสี่ยงให้ปลอดภัย
- 1.3 สร้างเครือข่ายเผ่าระวังทั้งในสถานศึกษา และในชุมชน
- 1.4 จัดระบบการสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลด้านพฤติกรรมนักเรียนทั้งในสถานศึกษา

และชุมชน

2. การปลุกฝัง

- 2.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมความตระหนักรู้ และเห็นคุณค่าในตนเอง
- 2.2 จัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตรอบด้าน
- 2.3 ฝึกทักษะการปฏิเสธ การเอาตัวรอดในสถานการณ์ต่าง ๆ

3. การปราบปราม

- 3.1 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ช่องทางในการขอความช่วยเหลือ
- 3.2 แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้
ทันเหตุการณ์
- 3.3 แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย
- 3.4 ประสานภาคีเครือข่ายเพื่อการส่งต่อที่เหมาะสม
- 3.5 สร้างขวัญกำลังใจโดยการติดตามเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ

การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม

1. การป้องกัน

- 1.1 สํารวจข้อมูลนักเรียนรายคน
- 1.2 วิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการ ความขาดแคลน ของนักเรียนรายคน
- 1.3 จัดทำแผนให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความขาดแคลน
- 1.4 สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อประสานความช่วยเหลือ

2. การปลูกฝัง

- 2.1 สร้างความรู้ความเข้าใจถึงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสังคม
- 2.2 บริการให้คำปรึกษาสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 2.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในความเสมอภาค เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน

3. การปราบปราม

3.1 แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันทีเหตุการณ์

3.2 ประสานภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมแก้ปัญหา

3.3 ติดตามเยี่ยมเยียนให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ

สรุปได้ว่า ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรการป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปรามของสถานศึกษา เพื่อปกป้องคุ้มครองนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำที่ส่งผลด้านลบแก่นักเรียนหรือผู้ที่ถูกละเมิด ซึ่งสามารถเกิดจากผู้ใหญ่ใกล้ตัว, สมาชิกในครอบครัว, เพื่อนบ้าน, คนในชุมชน, คนแปลกหน้า, เจ้าหน้าที่รัฐ, เจ้าหน้าที่เอกชน หรือ แม่แต่เด็กด้วยกัน ประกอบด้วย การถูกปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง การคุกคามทางเพศ และการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ

แพทย์ สุขมาก (ม.ป.ป., สื่อออนไลน์) ได้กล่าวว่า สุขภาวะที่สมบูรณ์เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล ทั้งทางกาย จิต สังคม และปัญญา มีความสัมพันธ์เชิงพลวัตกับปัจจัยต่างๆ คือด้านปัจเจกบุคคล ด้านสภาพแวดล้อม ด้านระบบกลไกซึ่งรวมถึงระบบบริการสุขภาพ โดยสุขภาพใน 4 มิติ มีดังนี้

1. สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางร่างกาย (Physical Wellbeing) หมายถึง ร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง คล่องแคล่ว มีกำลัง ไม่เป็นโรค ไม่พิการ มีเศรษฐกิจหรือปัจจัยที่จำเป็นพอเพียง ไม่มีอุบัติเหตุอันตราย และมีสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ

2. สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางจิตใจ (Mental Wellbeing) หมายถึง จิตใจที่มีความสุข ร่าเริง คล่องแคล่ว ไม่ติดขัด มีความเมตตากับสรรพสิ่ง มีสติ มีสมาธิ มีปัญญา รวมถึงการลดการเห็นแก่ตัวลงไปด้วย

3. สุขภาวะที่สมบูรณ์ทางสังคม (Social Wellbeing) หมายถึง การอยู่ร่วมกันด้วยดี มีครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมมีความยุติธรรม มีความเสมอภาค มีภาพารตราภาพ มีสันติภาพ มีความเป็นประชาสังคม มีระบบบริการที่ดี และมีระบบบริการที่เป็นกิจการทางสังคม

4. สุขภาวะทางจิตวิญญาณหรือปัญญา (Spiritual or Wisdom Wellbeing) คือ สุขภาวะที่เกิดขึ้นเมื่อทำความดี หรือจิตสัมผัสกับสิ่งที่ดี อันสูงส่ง เช่นการเสียสละ การมีความเมตตา กรุณา การเข้าถึงพระรัตนตรัย การเข้าถึงพระผู้เป็นเจ้า

รูปนพ เกิดสว่างเนตร (ม.ป.ป., สื่อออนไลน์) ได้กล่าวถึง สุขภาวะ หมายถึง ภาวะที่เป็นสุขทั้งทางกาย (physical) ทางจิต (mental) ทางสังคม (Social) ทางจิตวิญญาณ (spiritual) และ ทางสติปัญญา (Intellectual)

สุขภาวะทางกาย (Physical Well-being) หมายถึง ความมีกำลังของระบบอวัยวะต่าง ๆ เช่น ระบบการหายใจ และการสูบฉีดโลหิต กำลังและความทนทานของระบบกล้ามเนื้อ ความยืดหยุ่นและสมส่วนของร่างกาย การมีภาวะโภชนาการและน้ำหนักตัวที่เหมาะสม การไม่ใช้สิ่งเสพติดต่าง ๆ การพักผ่อนนอนหลับอย่างเพียงพอ

สุขภาวะทางอารมณ์ (Emotional Well-being) หมายถึง ความสามารถในการจัดการกับความบีบคั้นในเชิงบวก และสามารถแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งประกอบด้วย การตระหนักรู้ และยอมรับอารมณ์ของบุคคลอื่น การมีทักษะในการไม่ยอมพ่ายแพ้ ท้อถอยต่อความบกพร่อง หรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้น

สุขภาวะทางสังคม (Social Well-being) หมายถึง ความสามารถมีปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมกับบุคคลอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว อันประกอบด้วย การมีศักยภาพในการสร้างและดำรงความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้อื่น ๆ การแสดงความเคารพให้เกียรติ ตลอดจนความมีใจกว้าง และอดทนต่อความคิดเห็น และความเชื่อที่แตกต่างออกไปของผู้อื่น

สุขภาวะทางจิตวิญญาณ (Spiritual Well-being) หมายถึง ความสามารถค้นพบ เรียบเรียงความคิด และปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของชีวิตและความเชื่อเกี่ยวกับชีวิต อันประกอบด้วย ศีลธรรม (moral) ค่านิยม (value) และจริยธรรม (ethics)

สุขภาวะทางสติปัญญา (Intellectual Well-being) หมายถึง ความเพียรอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาตนเอง มีความเต็มใจที่จะเรียนรู้ และใช้ข้อมูลตลอดจนองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า สุขภาวะทางกายและจิตใจ หมายถึง ภาวะที่เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวม ส่งผลต่อสุขภาพทางกาย ทางจิต ทางสังคม ทางจิตวิญญาณ และทางสติปัญญา

การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาจากภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ

คู่มือการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564,

หน้า 35) ได้กล่าวถึง การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาตามมาตรการจากภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ ดังนี้

ภาวะจิตเวช

1. การป้องกัน

- 1.1 สํารวจข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 1.2 ติดต่อประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อประเมินภาวะจิต
- 1.3 จัดหลักสูตรการเรียนการสอนพิเศษรายคน
- 1.4 สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษา และชุมชน
- 1.5 จัดระบบติดต่อสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. การปลุกฝัง

- 2.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียน
- 2.2 จัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออกตามความสามารถ
- 2.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการตระหนักรู้ และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

3. การปราบปราม

- 3.1 แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษา และชุมชน
- 3.2 ประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา
- 3.3 ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการไกล่เกลี่ยประนีประนอม

ตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก

- 3.4 ประสานการส่งต่อเพื่อให้ความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

ติตเกม

1. การป้องกัน

- 1.1 สํารวจข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 1.2 สํารวจข้อมูลพื้นที่แหล่งให้บริการร้านเกม
- 1.3 กำหนดข้อตกลงเพื่อปฏิบัติร่วมกัน
- 1.4 สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 1.5 จัดระบบติดต่อสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. การปลุกฝัง

- 2.1 สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการติตเกม
- 2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2.3 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สนองต่อความสนใจของนักเรียนอย่างหลากหลาย

3. การปราบปราม

3.1 แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษา และชุมชน

3.2 ประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา

3.3 ดำเนินการเอาผิดตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ร่วมกัน

3.4 ติดตามเยี่ยมเยียนเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ

ยาเสพติด

1. การป้องกัน

1.1 สืบรวจข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

1.2 วิเคราะห์นักเรียนรายบุคคล

1.3 กำหนดข้อตกลงเพื่อปฏิบัติร่วมกัน

2. การปลูกฝัง

2.1 สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษา และชุมชน

2.2 จัดระบบติดต่อสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

2.3 สร้างความรู้ความเข้าใจถึงโทษภัย และผลกระทบของการติดยาเสพติด

2.4 จัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดในวันสำคัญต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

2.5 จัดกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2.6 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สนองต่อความสนใจของนักเรียนอย่าง

หลากหลาย

3. การปราบปราม

3.1 แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษา และชุมชน

3.2 ประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา

3.3 ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการไกล่เกลี่ยประนีประนอม

ตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก

3.3 ประสานการส่งต่อเพื่อให้ความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

โรคระบาดในมนุษย์

1. การป้องกัน

1.1 สืบรวจข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียนรายคน และบุคคลใกล้ชิด

1.2 จัดทำแผนในการป้องกันโรคระบาดในมนุษย์

- 1.3 บริการวัสดุ-อุปกรณ์ ในการป้องกันโรคระบาดในมนุษย์
- 1.4 สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษา และชุมชน
- 1.5 จัดระบบติดต่อสื่อสารเพื่อติดตามข้อมูลด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่อง

2. การปลูกฝัง

- 2.1 สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคระบาดในมนุษย์
- 2.2 จัดกิจกรรมฝึกทักษะการปฏิบัติตน เพื่อความปลอดภัยจากโรคระบาดในมนุษย์
- 2.3 จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม

3. การปราบปราม

- 3.1 แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษา และชุมชน
- 3.2 ประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา
- 3.3 ดำเนินการตามมาตรการที่กฎหมายกำหนด
- 3.4 ประสานการส่งต่อเพื่อให้ความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ

ภัยไซเบอร์

1. การป้องกัน

- 1.1 สรุปรวข้อมูลการใช้งานระบบไซเบอร์ของนักเรียนรายคน
- 1.2 กำหนดข้อตกลงเพื่อปฏิบัติร่วมกัน
- 1.3 สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษา และชุมชน
- 1.4 จัดระบบติดต่อสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. การปลูกฝัง

- 2.1 สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้งานระบบไซเบอร์ โดย

ชาดวิจารณ์ญาณ

- 2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการคิด-วิเคราะห์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 2.3 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สนองต่อความสนใจของนักเรียนอย่าง

หลากหลาย

3. การปราบปราม

- 3.1 แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษา และชุมชน
- 3.2 ประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา
- 3.3 ดำเนินการเอาผิดตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ร่วมกัน
- 3.4 ติดตามเยี่ยมเยียนเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ

การพนัน

1. การป้องกัน

- 1.1 สํารวจข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง
- 1.2 สํารวจพื้นที่ที่เป็นแหล่งการพนัน
- 1.3 กำหนดข้อตกลงเพื่อปฏิบัติร่วมกัน
- 1.4 สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังทั้งในสถานศึกษา และชุมชน
- 1.5 จัดระบบติดต่อสื่อสารเพื่อรับส่งข้อมูลพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. การปลูกฝัง

- 2.1 สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากการพนัน
- 2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 2.3 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สนองต่อความสนใจของนักเรียนอย่าง

หลากหลาย

3. การปราบปราม

- 3.1 แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษา และชุมชน
- 3.2 ประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา
- 3.3 ดำเนินการเอาผิดตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ร่วมกัน
- 3.4 ติดตามเยี่ยมเยียนเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ

มลภาวะเป็นพิษ

1. การป้องกัน

- 1.1 สํารวจข้อมูลพื้นที่ที่เกิดมลภาวะเป็นพิษในสถานศึกษา และชุมชน
- 1.2 จัดทำป้ายสัญลักษณ์แสดงพื้นที่มลภาวะเป็นพิษ
- 1.3 จัดทำแผนในการแก้ปัญหามลภาวะเป็นพิษร่วมกัน
- 1.4 กำหนดข้อตกลงในการปฏิบัติร่วมกัน

2. การปลูกฝัง

- 2.1 สร้างความรู้ความเข้าใจถึงสาเหตุ และผลกระทบที่เกิดจากมลภาวะเป็นพิษ
- 2.2 จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการแก้ปัญหา และการลดมลภาวะเป็นพิษ
- 2.3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในการลดมลพิษร่วมกับชุมชน

3. การปราบปราม

- 3.1 แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อระงับเหตุทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
- 3.2 ประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วม เพื่อร่วมแก้ปัญหา

3.3 ดำเนินการเอาผิดตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ร่วมกัน

3.4 ติดตามเยี่ยมเยียนเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ

ภาวะทุพโภชนาการ

1. การป้องกัน

- 1.1 การสำรวจ และจัดกลุ่มนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีภาวะทุพโภชนาการ
- 1.2 เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- 1.3 จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่ผู้ปกครอง
- 1.4 จัดทำฐานข้อมูลเพื่อตรวจสอบพัฒนาการ และความก้าวหน้าในการลดภาวะ

ทุพโภชนาการ

1.5 จัดหาอุปกรณ์กีฬาให้เพียงพอ

1.6 การดูแลอาหารกลางวัน อาหารเสริม และอาหารว่างที่ถูกต้องตามหลัก

โภชนาการ

2. การปลูกฝัง

- 2.1 จัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่นักเรียน
- 2.2 จัดกิจกรรมออกกำลังกาย และวิธีการรักษาสุขภาพให้กับนักเรียน
- 2.3 การบูรณาการความรู้ด้านโภชนาการในการจัดการเรียนการสอน

3. การปราบปราม

- 3.1 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ช่องทางในการขอความช่วยเหลือ
- 3.2 แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน ที่สามารถให้ความช่วยเหลือ

ได้ทันเหตุการณ์

3.3 แต่งตั้งคณะทำงานกองทุนอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา

ด้านเศรษฐกิจ

3.4 ประสานภาคีเครือข่ายเพื่อการส่งต่อที่เหมาะสม

สรุปได้ว่า การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาจากภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ เป็นการดำเนินงานตามมาตรการป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปรามของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้ในคู่มือการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย เพื่อปกป้องคุ้มครองนักเรียนจากภาวะหรือเหตุการณ์ที่ส่งผลต่อสุขภาพทางกายและจิตใจ ประกอบด้วยภาวะจิตเวช คือภาวะที่เกิดจากความผิดปกติของสมองที่ควบคุมเรื่องความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม เช่น โรคซึมเศร้า โรคไบโพลาร์ ภาวะทุพโภชนาการ การใช้ยาเสพติด การพนัน โรคระบาดในมนุษย์ หรือโรคอุบัติใหม่ เช่น

โรคโคโรนาไวรัส (Covid-19) มลภาวะเป็นพิษ เช่น ฝุ่น P.M 2.5 การติดเกม ภัยไซเบอร์ คือ การกระทำหรือการดำเนินการใด ๆ ผ่านการใช้ระบบสารสนเทศหรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อระบบข้อมูลเครือข่าย

ดังนั้น การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัย เป็นการที่สถานศึกษามีการดำเนินงานความปลอดภัย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงมนุษย์ ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ และด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพร่างกายและจิตใจ ตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในคู่มือสถานศึกษาปลอดภัย ดำเนินงานการป้องกัน ปกป้อง และปราบปราม ที่มุ่งสร้างความปลอดภัยภายในสถานศึกษา ให้แก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กนกอร อุณฺสถานนท์ (2563) ได้ศึกษาการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารด้านความปลอดภัยแตกต่างกันทั้งโดยภาพรวม และรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย ด้านการให้บริการ ความปลอดภัย ด้านการจัดสวัสดิศึกษา และด้านสุขภาพอนามัย มีค่า p-value เท่ากับ 0.02, 0.04, 0.00, 0.00 และ 0.05 ตามลำดับ 3) แนวทางการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร คือ ควรมีการตรวจสอบสภาพอาคารให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ ควรจัดให้มีป้าย หรือ สัญลักษณ์เตือนในบริเวณที่จะเป็นอันตราย ควรจัดทำคู่มือการบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ควรสำรวจ และจัดทำข้อมูลแหล่งมั่วสุ่ม และแหล่งอบายมุขรอบ ๆ สถานศึกษา และควรจัดประชุมวางแผนการดำเนินการด้านสุขภาพอนามัยของบุคลากร และผู้เรียน

ชัชฌา ชุนจง (2563) ได้ศึกษา การจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัย ในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา โดยวัตถุประสงค์ของงานวิจัย 1) เพื่อศึกษาความเสี่ยงด้านความปลอดภัยที่มีโอกาสเกิดขึ้นในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา 2) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน 3) เพื่อพัฒนา/ปรับปรุงแนวทางการจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัย ให้สอดคล้องกับลักษณะกายภาพอาคารสถานที่ ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง แบ่งการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 สํารวจพื้นที่ตามรายการตรวจสอบสภาพอาคาร ช่วงที่ 2 สัมภาษณ์ผู้บริหารเชิงลึก เพื่อยืนยัน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการศึกษา เพื่อนำไปสู่การสรุป และอภิปรายผลการวิจัย ผลการศึกษาพบว่า ความเสี่ยงด้านความปลอดภัย มี 3 ด้าน คือ ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุ และด้านความปลอดภัยในการใช้งานอาคาร แนวทางการจัดการที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน มี 2 ด้าน คือ ด้านการปรับปรุง และซ่อมบำรุง และด้านการดูแลรักษาความปลอดภัย ส่วนการพัฒนา/ปรับปรุง มี 9 ขั้นตอน คือ 1) อบรมผู้บริหาร 2) ร่วมกันกำหนดนโยบาย 3) แต่งตั้งคณะทำงาน กำหนดขอบเขต และภาระหน้าที่ 4) สํารวจอาคารสถานที่ 5) วิเคราะห์ความเสี่ยง 6) จัดทำโครงการ และแผนการดำเนินการ เพื่อขออนุมัติงบประมาณ 7) ประชาสัมพันธ์ 8) รณรงค์ และอบรม 9) ชักซ้อมแผนฉุกเฉินเป็นประจำทุกปี 10) ทบทวน และปรับปรุงแผนต่าง ๆ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า งานจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยเกี่ยวข้องกับต่อชีวิต และทรัพย์สินของผู้ใช้งานอาคารทั้งหมด ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ และปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชน เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญและความสูญเสียที่จะเกิดขึ้น หากจัดการ หรือ ป้องกันความเสี่ยงไม่ได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญ และส่งเสริมให้เกิดการดำเนินการทั้งในแง่ของงบประมาณ และผู้เชี่ยวชาญในการอบรมให้ความรู้ จัดทำแผนและชักซ้อมต่าง ๆ อย่างเร่งด่วน

บัญญัติตา สมบัติเพิ่ม (2564) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงาน สถานศึกษาปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานการจําตราการสถานศึกษาปลอดภัย แก่นักเรียนของสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย แก่นักเรียนของสถานศึกษา โดยการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานการจําตราการสถานศึกษาปลอดภัยกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่รับผิดชอบงาน สถานศึกษาปลอดภัยจำนวน 1 คน ครูที่รับผิดชอบงานสถานศึกษาปลอดภัย จำนวน 1 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน

ประธานสถานักเรียน จำนวน 1 คน ของแต่ละสถานศึกษารวมสถานศึกษาละ 4 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาากาพสินธุ์ ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 55 โรง รวมจำนวน 220 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80-1.00 มีค่าอำนาจจำแนก 0.31-0.88 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานการจัดมาตรการสถานศึกษาแก่นักเรียนของสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาากาพสินธุ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานการจัดมาตรการสถานศึกษาปลอดภัยแก่นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาากาพสินธุ์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีแนวทางดำเนินงาน 4 ข้อ 2) ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมมีแนวทางดำเนินงาน 7 ข้อ 3) ด้านการจัดบริการความปลอดภัยมีแนวทางดำเนินงาน 3 ข้อ และ 4) ด้านสวัสดิศึกษามีแนวทางดำเนินงาน 4 ข้อ

พงศราญ ไกรดำ (2564) ได้ศึกษาการประเมินโครงการสถานศึกษาปลอดภัยโรงเรียนภูเก็ตปัญญานุกูล สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินด้านบริบท 2) ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า 3) ประเมินด้านกระบวนการ และ 4) ประเมินด้านผลผลิตของโครงการสถานศึกษาปลอดภัยโรงเรียนภูเก็ตปัญญานุกูล สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยใช้รูปแบบการประเมินโครงการชิปปี้โมเดลของ สตีฟเฟิลบีม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รวมทั้งสิ้นจำนวน 89 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 5 คน ครูผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 20 คน และนักเรียน 60 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบ และแบบสอบถามจำนวน 5 ฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ .73 -.83 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การทดสอบที่ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัย พบว่า 1) การประเมินด้านบริบทของโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3) การประเมินด้านกระบวนการของโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และ 4) การประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ความรู้ความเข้าใจต่อโครงการสถานศึกษาปลอดภัยพบว่า หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแล้วนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจต่อโครงการสถานศึกษาปลอดภัยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ของนักเรียนหลังจาก

การเข้าร่วมโครงการ พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนได้นำความรู้ที่ได้ปรับไปประยุกต์ใช้อยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจต่อโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินถือว่าผ่านเกณฑ์ ทั้ง 4 ด้าน ควรดำเนินการโครงการสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนภูเก็ตปัญญานุกูลต่อไป

ไวญญูฐ์ เหมือนทอง (2565) ได้ศึกษาการประเมินโครงการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสวี (บ้านนาโพธิ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 พบว่า 1) การประเมินสภาพแวดล้อมของโครงการสถานศึกษาปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด 2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการสถานศึกษาปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด 3) การประเมินกระบวนการของโครงการสถานศึกษาปลอดภัย อยู่ในระดับมาก 4) การประเมินผลผลิตของโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ทั้งนี้สามารถแยกผลต่อเนื่องได้ ดังนี้ 4.1) การประเมินผลผลิตของโครงการสถานศึกษาปลอดภัย อยู่ในระดับมาก 4.2) การประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อโครงการสถานศึกษาปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด 4.3) การประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการสถานศึกษาปลอดภัย อยู่ในระดับมาก 4.4) การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อโครงการสถานศึกษาปลอดภัย อยู่ในระดับมาก

ศิริพรรณ เกตุแก้ว (2557) ได้ศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคมของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า 1) สภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคมของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า สถานศึกษาจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัย มีการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่นักเรียน ครู บุคลากร ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดระบบรักษาความปลอดภัย ดำเนินการควบคุมการดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่ออื่นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศไม่ให้นำเข้ามาเผยแพร่ในสถานศึกษา มีการกำกับ ติดตาม การมาเรียนของนักเรียน และจัดให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่นักเรียนในช่วงเวลาที่เหมาะสม 2) ปัญหาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคมของโรงเรียนประถมศึกษา ในภาพรวมพบว่ามีปัญหาในระดับ น้อย ปัญหาที่พบมากที่สุดคือการไม่ได้นำเอาข้อมูลมาใช่วางแผนด้านการดำเนินการรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียน

ศุภกร ธนะภาณุ และคณะ (2564) ได้ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี พบว่า 1) ด้านการพัฒนากลุ่มความปลอดภัยในโรงเรียน

ส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญในเรื่อง การทำงานร่วมกันของผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานเกี่ยวกับความปลอดภัย 2) ด้านการค้นหาค้นหา และเหตุการณ์บาดเจ็บ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้สมุดบันทึกในการค้นหาค้นหา และเหตุการณ์บาดเจ็บ โดยมีการค้นหาค้นหาการบาดเจ็บด้วยวิธีการเฝ้าสังเกต และมีการดำเนินการสำรวจสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนเป็นประจำ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง 3) ด้านมุ่งสร้างความปลอดภัย 6 ด้าน จากการศึกษาสังเกตได้ว่าหลาย ๆ โรงเรียนมีการดำเนินการสร้างความปลอดภัยด้านแผนฉุกเฉินในโรงเรียนอนุบาล โดยการทำให้แผนระบบรับ-ส่งต่อเด็กไปยังโรงพยาบาลที่ใกล้เคียง และมีการแบ่งด้านย่อยออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ ด้านการดำเนินการสร้างความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านระบบคุ้มครองเด็ก ด้านการเดินทางไปกลับ ด้านกิจกรรมการเรียนมีการส่งเสริมกิจกรรมความปลอดภัย ด้านหลักสูตรความปลอดภัย และด้านแผนฉุกเฉินในโรงเรียน 4) ด้านมีนโยบายแผนและกิจกรรมความปลอดภัยใน โรงเรียนอย่างต่อเนื่องโดยภาพรวมโรงเรียนได้มีการกำหนดนโยบาย และแผนความปลอดภัย การใช้สนามกีฬา และสนามเด็ก สำหรับความคิดเห็นต่อการดำเนินการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกด้าน

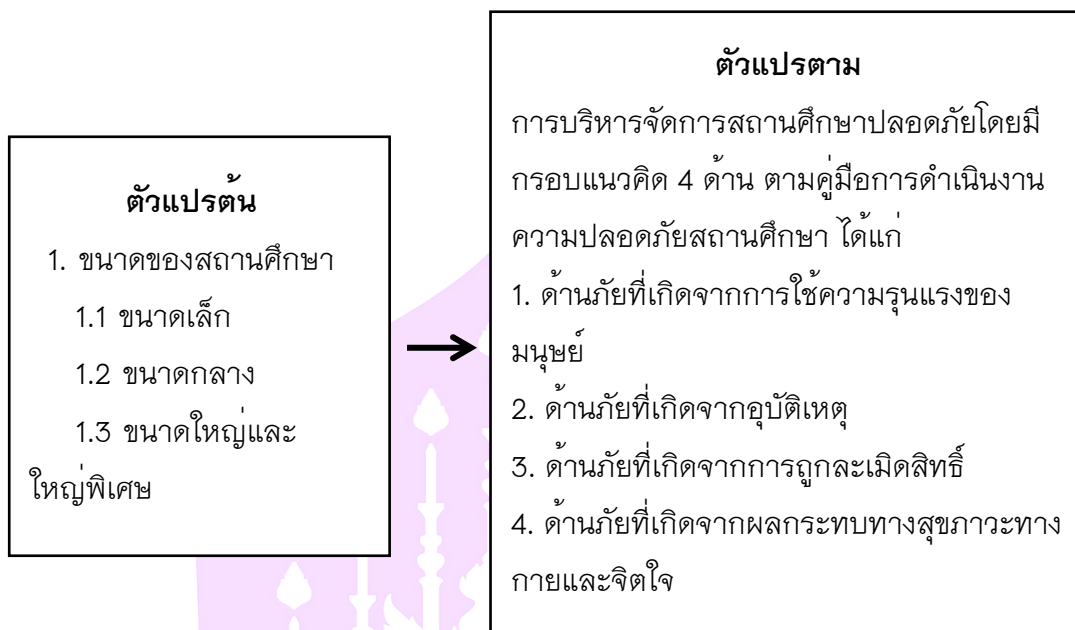
สุชีรา ใจหวัง และจันทร์ศม์ ภูติอริวัฒน์ (2561) ได้ศึกษาการจัดการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า 1) การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้านโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาการจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก และการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, 3. การเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษา ครูในโรงเรียนมัธยมที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันจะมีการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 นั่นคือ ครูในโรงเรียนมัธยมที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า หรือเท่ากับ 10 ปี จะมีการจัดการความ

ปลอดภัยในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนสวัสดิศึกษาสูงกว่าครูในโรงเรียนมัธยมที่มีประสบการณ์มากกว่า 11 ปี ขึ้นไป

สุเมธ ไทยกลาง และคณะ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนวัดศิรีวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อสร้างความปลอดภัย ในโรงเรียนวัดศิรีวง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านป้องกันแก้ไขปัญหาล้างคม ด้านความปลอดภัยในการเดินทาง ด้านการป้องกันความเสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติ และ ด้านอาคาร และสิ่งแวดล้อม 2) การประเมินการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อสร้างผลการพัฒนาครูในการใช้กิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนวัดศิรีวง ดำเนินการโดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ สังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติการ ประเมินความรู้ความเข้าใจ และการนิเทศติดตาม พบว่า หลังจากการเข้าร่วมการพัฒนา ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อสร้างความปลอดภัยในโรงเรียน สูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสามารถในการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ3) ผลการประเมินความพึงพอใจในการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อสร้างความปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปกรอบแนวคิด

จากกรอบนโยบายความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียนของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำนโยบายความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียนมาเป็นแนวคิดสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ดังภาพ 1



ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย



บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา เรื่องการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและการกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 102 โรงเรียน จำแนกเป็นประชากรผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 102 คน และประชากรครูผู้สอนจำนวน 1,045 คน รวมประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 1,147 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, หน้า 608–609 อ้างอิงใน อติศร ดีปานธรรม, 2561, หน้า 98) จากประชากรทั้งหมด จำนวน 1,147 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 291 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 การสุ่มขนาดสถานศึกษาโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้โรงเรียนขนาดเล็ก 26 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 22 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ 3 โรงเรียน

2.2 การสุ่มครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ดังรายละเอียด ตามตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาด โรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	จำนวน ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง จำนวนโรงเรียน	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
ขนาดเล็ก	52	316	26	142
ขนาดกลาง	47	616	22	122
ขนาดใหญ่ และขนาด ใหญ่พิเศษ	3	215	3	27
รวม	102	1,147	51	291

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยแบบสอบถามมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ เพศ ตำแหน่งในการทำงาน ประสบการณ์การทำงาน ขนาดสถานศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์จำนวน 10 ข้อ ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุจำนวน 13 ข้อ ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิจำนวน 7 ข้อ และด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพร่างกายและจิตใจจำนวน 13 ข้อ รวมทั้งหมด 43 ข้อ

- 5 คะแนน หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยอยู่ในระดับมาก
- 3 คะแนน หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยอยู่ในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

2.1.2 สร้างเพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้เหมาะสม ครอบคลุมเนื้อหาตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความถูกต้อง และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

2.2.2 นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน คือ

- 1) ดร.ณัฐภูมิ สัพโส อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
- 2) นายธนกร ดอนแก้ว ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจะคือ

3) นางสาวธิดาจันทร์ ทะปาละ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 101) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และค่า IOC ที่คำนวณได้อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เชิงราย เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของ เครื่องมือ (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 101) กำหนดให้ค่าความเชื่อถือได้ของสัมประสิทธิ์ แอลฟาไว้ที่ 0.70 ขึ้นไป ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.86

2.2.4 นำผลที่ได้มาพิจารณา ปรับปรุง และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 เพื่อแจ้งให้ทราบ ถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยใช้การเก็บข้อมูลแบบออนไลน์

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามออนไลน์ไปเก็บข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยการนำลิงก์ แบบสอบถามออนไลน์ พร้อมกับสำเนาหนังสือจาก มหาวิทยาลัยพะเยา ติดต่อกับ ทางสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและขอรับแบบสอบถามคืน ระหว่างวันที่ 3 มีนาคม 2566 ถึง 9 มีนาคม 2566

3. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามจำนวน 291 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา จำนวน 291 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากการเก็บข้อมูล มาตรวจนับและหาความสมบูรณ์ ของแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบ แบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์และถูกต้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

2. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3. นำผลการวิเคราะห์แบบสอบถามการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ใช้เกณฑ์การตัดสิน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาค่าเฉลี่ย โดยใช้จุดกึ่งกลางระหว่างระดับเป็นจุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 209 อ้างอิงใน อติศร ดีปานธรรม, 2561, หน้า 99) แบ่งตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 หมายถึงการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 หมายถึงการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 หมายถึงการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 หมายถึงการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 หมายถึงการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้หาค่าของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ประกอบด้วย

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามแต่ละข้อโดยใช้สูตร IOC (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 101 อ้างอิงใน ธนกร จันทะนาม, 2563, หน้า 55)

$$IOC = \frac{\sum r}{n}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา
	$\sum r$	แทน	ผลรวมของคะแนนรายข้อในแต่ละระดับความสอดคล้อง
	n	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ที่แอลฟาของครอนบาค โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage)

3. การวิเคราะห์การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัย ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

สำเร็จรูป วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาปอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์หาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ (Scheffe)



บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผู้วิจัยขอเสนอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถาม ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพร่างกายและจิตใจ

ตอนที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ ดังนี้

ตาราง 2 แสดงจำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1) ผู้บริหารสถานศึกษา	51	17.50
2) ครูผู้สอน	240	82.50
รวม	291	100
5. ขนาดสถานศึกษา		
1) ขนาดเล็ก	142	48.80
2) ขนาดกลาง	122	41.90
3) ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ	27	9.30
รวม	291	100

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 และครูจำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 82.50

จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 48.80 ขนาดกลาง จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 41.90 และขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30

ตอนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาพลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ในภาพรวม

ด้าน	การบริหารจัดการสถานศึกษาพลอดภัย	(n = 291)		แปลผล	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	4.00	0.74	มาก	3
2	ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	4.22	0.68	มาก	1
3	ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์	3.97	0.76	มาก	4
4	ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	4.11	0.67	มาก	2
รวมเฉลี่ย		4.08	0.71	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาพลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.71) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.68) รองลงมา ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.67) ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ตามลำดับ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.74) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.76)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
สถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์

ข้อ	ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรง ของมนุษย์	(n = 291)		แปลผล	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
1	โรงเรียนมีการสำรวจพื้นที่สภาพแวดล้อม อาคารเรียน และประเมินความเสี่ยงต่อ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	3.93	0.77	มาก	7
2	โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อม ไม่ให้ เป็นสถานที่จุดเสี่ยง โดยเฉพาะห้องเรียน ห้องน้ำ และห้องอื่น ๆ ให้มีความปลอดภัย จากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	4.06	0.80	มาก	4
3	โรงเรียนมีการคัดกรองและดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบต่อการป้องกันภัย จากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	3.89	0.69	มาก	9
4	โรงเรียนมีการให้ความรู้ และแนวทาง ปฏิบัติแก่นักเรียนในเรื่องการลวงละเมิด ทางเพศ การล่อลวง และการลักพาตัว	3.90	0.78	มาก	8
5	โรงเรียนมีการให้ความรู้ และแนวทาง ปฏิบัติแก่นักเรียนในเรื่องการทะเลาะ วิวาทและการกลั่นแกล้งรังแก	4.08	0.69	มาก	3
6	โรงเรียนมีการให้ความรู้ และแนวทาง ปฏิบัติแก่นักเรียนในเรื่องการชุมนุม ประท้วงและการจลาจล การก่อ วินาศกรรม การระเบิด จากสารเคมี และวัตถุอันตราย	3.89	0.81	มาก	9
7	โรงเรียนมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบ เฝ้าระวังป้องปรามนักเรียนที่มีพฤติกรรม ที่เสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	4.10	0.73	มาก	2

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรง ของมนุษย์	(n = 291)		แปลผล	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
8	โรงเรียนมีการจัดบริการให้คำปรึกษากับนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ รวมทั้งนักเรียนที่เป็นผู้ถูกรกระทำ	4.01	0.73	มาก	6
9	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมผูกสัมพันธ์สร้างการรับรู้และความเข้าใจการอยู่ร่วมกันในสังคม	4.17	0.70	มาก	1
10	เมื่อเกิดเหตุโรงเรียนมีการประสานงานความช่วยเหลือกับหน่วยงานต่าง ๆ และผู้ปกครอง และมีครูดูแลติดตามอย่างใกล้ชิด	4.02	0.71	มาก	5
รวมเฉลี่ย		4.00	0.74	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ในด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.25) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมผูกสัมพันธ์สร้างการรับรู้และความเข้าใจการอยู่ร่วมกันในสังคม ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.70) รองลงมา โรงเรียนมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบเฝ้าระวังป้องกันนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.73) รองลงมา โรงเรียนมีการให้ความรู้ และแนวทางปฏิบัติแก่นักเรียนในเรื่องการทะเลาะวิวาทและการกลั่นแกล้งรังแก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.69) โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ โรงเรียนมีการคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบต่อการป้องกันภัยจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.69) และโรงเรียนมีการให้ความรู้ และแนวทางปฏิบัติแก่

นักเรียนในเรื่องการชุมนุมประท้วงและการจลาจล การก่อวินาศกรรม การระเบิด จากสารเคมี และวัตถุอันตราย ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.81) โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ

ข้อ	ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	(n = 291)		แปลผล	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	โรงเรียนมีการสำรวจจุดเสี่ยงของอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม พื้นที่ของโรงเรียนที่อาจเป็นอันตราย และมีการดูแลบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ปลอดภัย อย่างสม่ำเสมอ	4.04	0.74	มาก	10
2	โรงเรียนมีการจัดเก็บเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ภายในโรงเรียนให้เป็นระเบียบ และเก็บทุกครั้งเมื่อใช้แล้วอย่างเป็นระเบียบ	4.16	0.74	มาก	9
3	โรงเรียนมีการจัดทำป้ายและแผนผังข้อควรระวังด้านความปลอดภัยในจุดอันตรายทุกชั้นเรียน และมีการจัดทำป้ายคำเตือนเพื่อหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุ	4.16	0.71	มาก	9
4	โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนเผชิญเหตุกับภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	4.27	0.70	มาก	3
5	โรงเรียนมีครูเวรประจำวันคอยควบคุมกำกับ ติดตาม ดูแลการรักษาความปลอดภัยตลอดทั้งวัน	4.30	0.67	มาก	2
6	โรงเรียนมีการให้ความรู้ การดูแลรักษา เพื่าระวังความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ	4.30	0.66	มาก	2

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	(n = 291)		แปลผล	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
7	โรงเรียนจัดให้มีแผนซักซ้อมการป้องกัน และซักซ้อมการเคลื่อนย้าย กรณีเกิด เหตุฉุกเฉินจากภัยธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.35	0.61	มาก	1
8	โรงเรียนมีการให้ความรู้ การดูแลรักษา ฝ้าระวางความปลอดภัยของอาคารเรียน อาคารประกอบ สถานที่ต่าง ๆ และ เครื่องมือ อุปกรณ์ ภายในโรงเรียน	4.26	0.67	มาก	4
9	โรงเรียนมีการให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่อง ภัยจากการจัดกิจกรรม เช่น การปฏิบัติตน ในการไปทัศนศึกษา	4.23	0.67	มาก	5
10	โรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร และมีกิจกรรมฝึกปฏิบัติตามกฎจราจร	4.26	0.67	มาก	4
11	โรงเรียนมีการกำกับ ดูแลนักเรียนที่ใช้ จักรยาน จักรยานยนต์ให้ชิดทางซ้ายและ เป็นแถว	4.18	0.69	มาก	7
12	โรงเรียนมีเรือนพยาบาลสำหรับดูแล นักเรียนเมื่อเกิดอุบัติเหตุ	4.17	0.70	มาก	8
13	โรงเรียนมีการประสานงานกับภาคี เครือข่ายด้านความปลอดภัย เช่น สถานี ตำรวจ โรงพยาบาลในพื้นที่ หากเกิด อุบัติเหตุ	4.20	0.66	มาก	6
รวมเฉลี่ย		4.22	0.68	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา
ปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ในด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนจัดให้มีแผนซักซ้อมการป้องกันและซักซ้อมการเคลื่อนย้าย กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินจากภัยธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.61) รองลงมา โรงเรียนมีครูเวรประจำวันคอยควบคุม กำกับติดตาม ดูแล การรักษาความปลอดภัยตลอดทั้งวัน ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.67) รองลงมา โรงเรียนมีการให้ความรู้ การดูแลรักษาเผื่อระวังความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.67) โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ โรงเรียนมีการสำรวจจุดเสี่ยงของอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม พื้นที่ของโรงเรียนที่อาจเป็นอันตราย และมีการดูแลบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ปลอดภัย อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.74) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์

ข้อ	ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์	(n = 291)		แปลผล	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	โรงเรียนมีการจัดสิ่งแวดลอมและเผื่อระวังปัจจัยเสี่ยง พื้นที่เสี่ยงด้านสังคมรอบ ๆ ตัวนักเรียน	4.03	0.74	มาก	2
2	โรงเรียนมีการมอบหมายครูที่ปรึกษาให้ติดตามและเผื่อระวังพฤติกรรมของนักเรียน มีการหมั่นสังเกตสภาพร่างกายนักเรียน	4.05	0.72	มาก	1

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	(n = 291)		แปลผล	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
3	โรงเรียนมีการควบคุมดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ที่จะเข้ามาเผยแพร่ในโรงเรียน	4.00	0.73	มาก	3
4	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมและเสริมสร้างค่านิยม ปณิธานคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามให้กับนักเรียน	3.90	0.78	มาก	5
5	โรงเรียนมีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสิทธิ ระเบียบ แนวปฏิบัติตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน แก่นักเรียน ครู บิดามารดา ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการถูกละเมิดพลละเลยทอดทิ้ง การคุกคามทางเพศ และการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม	3.80	0.77	มาก	6
6	โรงเรียนมีการช่วยเหลือนักเรียนได้ทันทีเมื่อเกิดเหตุนักเรียนถูกละเมิดพลละเลยทอดทิ้ง การคุกคามทางเพศ และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม	3.93	0.82	มาก	4
7	โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อเกิดเหตุนักเรียนถูกละเมิดพลละเลยทอดทิ้ง ถูกละเมิดคุกคามทางเพศ และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม	4.05	0.73	มาก	1
รวมเฉลี่ย		3.97	0.76	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา

ปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 ในด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.76) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการมอบหมายครูที่ปรึกษาให้ติดตามและเฝ้าระวังพฤติกรรมของนักเรียน มีการหมั่นสังเกตสภาพร่างกายนักเรียน ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.72) และโรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อเกิดเหตุนักเรียนถูกละเมิด ปล่อยให้ ทอดทิ้ง ถูกคุกคามทางเพศ และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.73) รองลงมา โรงเรียนมีการจัดสิ่งแวดล้อมและเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยง พื้นที่เสี่ยงด้านสังคมรอบ ๆ ตัวนักเรียน ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.74) รองลงมา โรงเรียนมีการควบคุมดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ที่จะเข้ามาเผยแพร่ในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.73) โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ โรงเรียนมีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสิทธิ ระเบียบ แนวปฏิบัติ ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน แก่นักเรียน ครู บิดามารดา ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการถูกละเมิดปล่อยให้ ทอดทิ้ง การคุกคามทางเพศ และการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.77) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ

ข้อ	ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	(n = 291)		แปลผล	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	โรงเรียนมีการสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานกับครูผู้รับผิดชอบ ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.92	0.76	มาก	11

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทาง สุขภาพทางกายและจิตใจ	(n = 291)		แปลผล	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
2	โรงเรียนมีการจัดสถานที่บริเวณของ สถานศึกษาให้ถูกสุขลักษณะ และดำเนินการส่งเสริมด้านโภชนาการ ของนักเรียน	4.17	0.63	มาก	4
3	โรงเรียนมีการตรวจสุขภาพนักเรียนอย่าง น้อยปีละครั้ง โดยประสานงานกับ โรงพยาบาลในพื้นที่	4.23	0.59	มาก	3
4	โรงเรียนมีการให้ความรู้ และการปฏิบัติตน แก่นักเรียนในเรื่องภาวะจิตเวช	4.26	0.65	มาก	2
5	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง ความรู้ และความตระหนักโทษภัยและ ปัญหาการติดเกม การพนัน ยาเสพติดที่มี ผลกระทบต่อนักเรียน	4.04	0.62	มาก	9
6	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต้านภัยยาเสพติด ในสถานศึกษา เพื่อเสริมทักษะชีวิต สร้าง ความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงโทษพิษภัย ของสารเสพติดและยาเสพติด	4.17	0.59	มาก	4
7	โรงเรียนมีการจัดการอบรมให้ความรู้เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องยาเสพติด การพนัน ให้แก่ นักเรียน	4.09	0.69	มาก	6
8	โรงเรียนมีการให้ความรู้ให้นักเรียนในการ เลือกบริโภคข้อมูล ข่าวสาร ภัยไซเบอร์ จากสื่ออินเทอร์เน็ต	3.98	0.73	มาก	10

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทาง สุขภาวะทางกายและจิตใจ	(n = 291)		แปลผล	ลำดับที่
		\bar{X}	S.D.		
9	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความ เข้าใจในการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์	4.05	0.73	มาก	8
10	โรงเรียนมีการสร้างองค์ความรู้ให้แก่ครู และบุคลากร ในเรื่องแนวทางการส่งเสริม สุขภาพนักเรียน การป้องกันมลภาวะจาก สิ่งแวดล้อม การป้องกันโรคระบาด	4.11	0.66	มาก	5
11	โรงเรียนมีการดำเนินงานเพื่อป้องกัน การแพร่ระบาดของโรคระบาดในมนุษย์ หรือโรคอุบัติใหม่ เช่น โรคโคโรนาไวรัส (Covid-19) และมีการป้องกันมลภาวะ เป็นพิษ เช่น ฝุ่น P.M 2.5	4.36	0.61	มาก	1
12	โรงเรียนมีการมอบหมายครูประจำชั้น ติดตามสอดส่อง ดูแล พฤติกรรมของ นักเรียนจากภัยที่เกิดจากผลกระทบทาง สุขภาวะทางกายและจิตใจ	4.07	0.65	มาก	7
13	โรงเรียนมีการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนจากภัย ที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกาย และจิตใจ โดยร่วมมือกับภาคีเครือข่าย	3.91	0.74	มาก	12
รวมเฉลี่ย		4.11	0.67	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษา ปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ในด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.67) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการดำเนินงานเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคระบาดในมนุษย์ หรือโรคอุบัติใหม่ เช่น โรคโคโรนาไวรัส (Covid-19) และมีการป้องกันมลภาวะเป็นพิษ เช่น ฝุ่น P.M 2.5 ($\bar{X} = 4.36$,

S.D. = 0.61) รองลงมา คือ โรงเรียนมีการให้ความรู้ และการปฏิบัติตนแก่นักเรียนในเรื่องภาวะจิตเวช (\bar{X} = 4.26, S.D. = 0.65) รองลงมา โรงเรียนมีการตรวจสุขภาพนักเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง โดยประสานงานกับโรงพยาบาลในพื้นที่ (\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.59) โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ โรงเรียนมีการแก้ไขปัญหานักเรียนจากภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ โดยร่วมมือกับภาคีเครือข่าย (\bar{X} = 3.91, S.D. = 0.74) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ใช้การเปรียบเทียบ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะตรวจสอบด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของ เชฟเฟ้ (Sheffe's method) ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา (n = 291)

ด้าน	การบริหารจัดการ		SS	df	Ms	F	P - Value
	สถานศึกษา	แหล่งข้อมูล					
1	ด้านภัยที่เกิดจาก การใช้ความรุนแรง ของมนุษย์	ระหว่างกลุ่ม	0.188	2	0.094	1.517	0.221
		ภายในกลุ่ม	17.845	288	0.062		
		รวม	18.033	290			
2	ด้านภัยที่เกิดจาก อุบัติเหตุ	ระหว่างกลุ่ม	0.120	2	0.060	1.320	0.269
		ภายในกลุ่ม	13.104	288	0.046		
		รวม	13.224	290			

ตาราง 8 (ต่อ)

การบริหารจัดการ							
ด้าน	สถานศึกษา	แหล่งข้อมูล	SS	df	Ms	F	P - Value
ปลอดภัย							
3	ด้านภัยที่เกิดจากการ ถูกละเมิดสิทธิ์	ระหว่างกลุ่ม	0.211	2	0.106	1.365	0.257
		ภายในกลุ่ม	22.302	288	0.077		
		รวม	22.514	290			
4	ด้านภัยที่เกิดจาก ผลกระทบทาง สุขภาพทางกาย และจิตใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.034	2	0.017	0.426	0.653
		ภายในกลุ่ม	11.597	288	0.040		
		รวม	11.631	290			
รวม		ระหว่าง กลุ่ม	0.025	2	0.012	0.631	0.533
		ภายใน กลุ่ม	5.693	288	0.020		
		รวม	5.718	290			

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 8 พบว่า ขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีการบริหารจัดการสถานศึกษา ปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างทั้ง 4 ด้าน

บทที่ 5

บทสรุป

การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลปรากฏตามรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 และครูจำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 82.50 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 48.80 ขนาดกลาง จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 41.90 และขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30

2. การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ รongลงมา ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ โดยทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.1 ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมผูกสัมพันธ์ สร้างการรับรู้และความเข้าใจการอยู่ร่วมกันในสังคม รongลงมา โรงเรียนมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบเฝ้าระวังป้องกันนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ รongลงมา โรงเรียนมีการให้ความรู้ และแนวทางปฏิบัติแก่นักเรียนในเรื่องการทะเลาะวิวาทและ

การกลั่นแกล้งรังแก โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ โรงเรียนมีการคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบต่อการป้องกันภัยจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ และโรงเรียนมีการให้ความรู้ และแนวทางปฏิบัติแก่นักเรียนในเรื่องการชุมนุมประท้วงและการจลาจล การก่อวินาศกรรม การระเบิด จากสารเคมีและวัตถุอันตราย โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนจัดให้มีแผนซักซ้อมการป้องกันและซักซ้อมการเคลื่อนย้าย กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินจากภัยธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง รองลงมา โรงเรียนมีครูเวรประจำวันคอยควบคุม กำกับ ติดตาม ดูแลการรักษาความปลอดภัยตลอดทั้งวัน รองลงมา โรงเรียนมีการให้ความรู้ การดูแลรักษาฝ้าระวังความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ โรงเรียนมีการสำรวจจุดเสี่ยงของอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม พื้นที่ของโรงเรียนที่อาจเป็นอันตราย และมีการดูแลบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการมอบหมายครูที่ปรึกษาให้ติดตามและฝ้าระวังพฤติกรรมของนักเรียน มีการหมั่นสังเกตสภาพร่างกายนักเรียน และโรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อเกิดเหตุนักเรียนถูกปลอยปละ ละเอียด ทอดทิ้ง ถูกคุกคามทางเพศ และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม รองลงมา โรงเรียนมีการจัดสิ่งแวดล้อมและฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยง พื้นที่เสี่ยงด้านสังคมรอบ ๆ ตัวนักเรียน รองลงมา โรงเรียนมีการควบคุมดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศที่จะเข้ามาเผยแพร่ในโรงเรียน โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ โรงเรียนมีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสิทธิ ระเบียบ แนวปฏิบัติตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน แก่นักเรียน ครู บิดามารดา ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการถูกละเมิดละเอียด ทอดทิ้ง การคุกคามทางเพศ และการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการดำเนินงานเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคระบาดในมนุษย์ หรือโรคอุบัติใหม่ เช่น

โรคโคโรนาไวรัส (Covid-19) และมีการป้องกันมลภาวะเป็นพิษ เช่น ฝุ่น P.M 2.5 รองลงมา โรงเรียนมีการให้ความรู้ และการปฏิบัติตนแก่นักเรียนในเรื่องภาวะจิตเวช ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.65) รองลงมา โรงเรียนมีการตรวจสุขภาพนักเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง โดยประสานงานกับโรงพยาบาลในพื้นที่ โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ โรงเรียนมีการแก้ไขปัญหานักเรียนจากภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ โดยร่วมมือกับภาคีเครือข่าย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนกับขนาดสถานศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ พบว่า โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างทั้ง 4 ด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้พบประเด็นสำคัญ และสามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยเป็นนโยบายด้านหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติที่ว่า การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของคนทุกช่วงวัย จากภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ และภัยจากไซเบอร์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้มีการกำหนดนโยบายที่มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นพัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา จากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ ส่งเสริมความปลอดภัยสร้างความมั่นใจให้สังคมทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงต้องดำเนินการตามนโยบาย เพื่อพัฒนาระบบความปลอดภัยในสถานศึกษาให้ครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ กนกอร อุณสถานนท์ (2563) ได้ศึกษาการบริหารด้านความปลอดภัยของ

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเสนอแนวทางการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร คือ ควรมีการตรวจสอบสภาพอาคารให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ ควรจัดให้มีป้ายหรือสัญลักษณ์เตือนในบริเวณที่จะเป็นอันตราย ควรจัดทำคู่มือ การบำรุงรักษา เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ควรสำรวจและจัดทำข้อมูลแหล่งมั่วสุมและแหล่งอบายมุข รอบ ๆ สถานศึกษา และควรจัดประชุมวางแผนการดำเนินการด้านสุขภาพอนามัยของบุคลากร และผู้เรียน และยังสอดคล้องกับ วิกฤตการณ์เหมือนทอง (2565) ได้ศึกษาการประเมินโครงการ สถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสวี (บ้านนาโพธิ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร เขต 2 พบว่า การประเมินผลผลิตของโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ทั้งนี้ สามารถแยกผลต่อเนื่องได้ดังนี้ 4.1 การประเมินผลผลิตของโครงการสถานศึกษาปลอดภัย อยู่ในระดับมาก 4.2 การประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีต่อโครงการ สถานศึกษาปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด 4.3 การประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง นักเรียนที่มีต่อโครงการสถานศึกษาปลอดภัย อยู่ในระดับมาก 4.4 การประเมินความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อโครงการสถานศึกษาปลอดภัย อยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานตามมาตรการของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการป้องกันโดยการสำรวจพื้นที่ สภาพแวดล้อม อาคารเรียน และประเมินความเสี่ยงต่อภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ มีการปลูกฝังโดยการ ให้ความรู้ แนวปฏิบัติในการป้องกันตนเองจากภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ และ มีการปราบปรามโดยการสอดส่อง ดูแล จากครูที่ปรึกษา และมีการประสานร่วมงานกับ เครือข่ายที่ใกล้เคียง เพื่อปกป้องคุ้มครองนักเรียนให้ปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ การล่อลวง ลักพาตัว การทะเลาะวิวาท การกลั่นแกล้งรังแก การชุมนุมประท้วงและ การจลาจล การก่อวินาศกรรม การระเบิด สารเคมีและวัตถุอันตราย ซึ่งสอดคล้องกับ สุเมธ ไทยกลาง และคณะ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมสนับสนุน การเรียนรู้ เพื่อสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนวัดศิรีวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า ผลการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมสนับสนุน การเรียนรู้ เพื่อสร้างความปลอดภัย ในโรงเรียนวัดศิรีวง โดยด้านป้องกันแก้ไขปัญหาสังคม อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานตามมาตรการโดยการป้องกัน มีการประเมินจุดเสี่ยงที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ มีการให้ความรู้ และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ เช่น จากภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย ธรณีพิบัติภัย ภัยจากอาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง ภัยจากยานพาหนะ ภัยจากการจัดกิจกรรม เช่น การไปทัศนศึกษา การจัดกิจกรรมในสถานศึกษา การจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และภัยจากการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ภายในโรงเรียน มีการกำกับ ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด มีการประสานงานกับภาคีเครือข่ายด้านความปลอดภัย หากเกิดอุบัติเหตุ เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาลในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับ สุเมธ ไทยกลาง และคณะ (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนวัดศิรวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า ผลการศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อสร้างความปลอดภัย ในโรงเรียน วัดศิรวัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านความปลอดภัยในการเดินทาง ด้านการป้องกันความเสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติ และด้านอาคารและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภร ณะภาณู และคณะ (2564) ได้ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี พบว่า ด้านการพัฒนากลุ่มความปลอดภัยในโรงเรียนส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญในเรื่อง การทำงานร่วมกันของผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานเกี่ยวกับความปลอดภัย มีการค้นหาปัญหาการบาดเจ็บ ด้วยวิธีการเฝ้าสังเกต และมีการดำเนินการสำรวจสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนเป็นประจำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง พบว่า มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ สุชีรา ใจหวัง และจันทร์ศัมภูติอริยวัฒน์ (2561) ได้ศึกษาการศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 พบว่า การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 3 ด้าน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า จัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัยมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา การจัดการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก

1.3 ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการดำเนินการ ติดตามและเฝ้าระวังพฤติกรรมของนักเรียน มีการหมั่นสังเกตสภาพร่างกายนักเรียน มีการให้ความรู้ และการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมให้กับนักเรียน มีการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิ ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการถูกละเมิด ละเลย ทอดทิ้ง การคุกคามทางเพศ และการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม เพื่อปกป้อง

คุ้มครองนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำที่ส่งผลด้านลบแก่นักเรียนหรือผู้ที่ถูกจากการถูกล้อลอยปละ ละเลย ทอดทิ้ง การคุกคามทางเพศ และการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ วิกฤตการณ์ เหมือนทอง (2565) ได้ศึกษาการประเมินโครงการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสวี (บ้านนาโพธิ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 พบว่า การประเมินผลผลิตของโครงการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสวี (บ้านนาโพธิ์) โดยผู้บริหารโรงเรียนและครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 กิจกรรม และระดับมาก 2 กิจกรรม โดยเรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ กิจกรรมรณรงค์จากอุบัติเหตุ ร่องลงมาคือ กิจกรรมรณรงค์ที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพะทางกายและ กิจกรรมรณรงค์ที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ และกิจกรรมรณรงค์ที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ตามลำดับ

1.4 ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพะทางกายและจิตใจ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประเทศไทยมีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจในหลายปีที่ผ่านมา เช่น ภัยจากการคุกคามทางเพศ ภัยจากการกลั่นแกล้งรังแกทางไซเบอร์ (Cyberbully) รวมถึงภัยที่เกิดจากโรคอุบัติใหม่ เช่น การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้โรงเรียนต้องมีการดำเนินการมาตรการในการป้องกันนักเรียนจากปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพะทางกายและจิตใจ โดยมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ มีการสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุมต่าง ๆ มีการให้ความรู้ และการปฏิบัติตนแก่นักเรียนในเรื่องภาวะจิตเวช มีการดูแล ตรวจสอบสุขภาพนักเรียนเป็นประจำ มีการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพะทางกายและจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภร ณะภาณู และคณะ (2564) ได้ศึกษาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการสร้างความปลอดภัยด้านแผนฉุกเฉินในโรงเรียนอนุบาล โดยการทำแผนระบบรับ-ส่งต่อเด็กไปยังโรงพยาบาลที่ใกล้เคียง ด้านมีนโยบาย แผน และกิจกรรมความปลอดภัยใน โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยภาพรวมโรงเรียนได้มีการกำหนดนโยบายและแผนความปลอดภัย พบว่า มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ศิริพรรณ เกตุแก้ว (2557) ได้ศึกษาการดำเนินการรักษาความปลอดภัยตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคมของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคมของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า สถานศึกษาจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนและสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัย มีการสร้างความร่วมมือ

ระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ด้านโภชนาการแก่นักเรียน ครู บุคลากร ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดระบบรักษาความปลอดภัย ดำเนินการควบคุมการดูแลการนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ไม่ให้เข้ามาเผยแพร่ในสถานศึกษา มีการกำกับ ติดตาม การมาเรียนของนักเรียน และจัดให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่นักเรียนในช่วงเวลาที่เหมาะสม

2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวม ไม่มีความแตกต่างทั้ง 4 ด้าน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีการดำเนินงานตามนโยบายที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการ โดยมีการกำหนดกรอบแนวคิดความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ และด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ ซึ่งทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ได้มีการดำเนินงานโดยมีกระบวนการบริหารจัดการตามมาตรฐานการป้องกัน ปลอดภัย ปราบปรามของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และครอบคลุมความปลอดภัยสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ และด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับ ชีษณูชา ขุนจง (2563) ได้ศึกษา การจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา พบว่า ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยมี 3 ด้าน คือ ด้านอุบัติเหตุ ด้านอุบัติเหตุ และด้านความปลอดภัยในการใช้งานอาคาร แนวทางการจัดการที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน มี 2 ด้านคือ ด้านการปรับปรุงและซ่อมบำรุง และด้านการดูแลรักษาความปลอดภัย ส่วนการพัฒนา/ปรับปรุง มี 9 ขั้นตอน คือ 1) อบรมผู้บริหาร 2) ร่วมกันกำหนดนโยบาย 3) แต่งตั้งคณะทำงาน กำหนดขอบเขต และภาระหน้าที่ 4) สสำรวจอาคารสถานที่ 5) วิเคราะห์ความเสี่ยง 6) จัดทำโครงการและแผนการดำเนินการ เพื่อขออนุมัติงบประมาณ 7) ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ และอบรม 8) ซักซ้อมแผนฉุกเฉินเป็นประจำทุกปี 9) ทบทวนและปรับปรุงแผนต่าง ๆ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า งานจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยเกี่ยวข้องต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้ใช้งานอาคารทั้งหมด ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้และปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชน เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญและความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นหากจัดการหรือป้องกันความเสี่ยงไม่ได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญ

และส่งเสริมให้เกิดการดำเนินการทั้งในแง่ของงบประมาณและผู้เชี่ยวชาญในการอบรมให้ความรู้ จัดทำแผนและซ้กซ้อมต่าง ๆ อย่างเร่งด่วน ซึ่งการบริหารจัดการความปลอดภัยเป็นบทบาทหน้าที่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต้องดำเนินการในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, หน้า 18) ได้กล่าวถึง มาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษา มุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยเน้นมาตรการที่เข้มงวดในมาตรการ 3 ปี และมีการกำกับติดตามอีกด้วย ทั้งนี้การบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษายังสอดคล้องกับ ปัญญชิตา สมบัติเพิ่ม (2565) ซึ่งศึกษา แนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ พบว่า ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนวทางการพัฒนาประกอบด้วย สถานศึกษาควรกำหนดมาตรการป้องกันอุบัติเหตุขึ้นต้องมีการตรวจสอบสภาพอาคารให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอโดยใช้แบบสำรวจจากเกณฑ์มาตรฐานของอาคารสถานที่ตามที สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนด และหากพิจารณาการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยตามนโยบายของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ทีให้ทุกโรงเรียนดำเนินการมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ พงศราญ ไกรดำ (2564) ซึ่งศึกษาการประเมินโครงการสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนภูเก็ตปัญญาภูกุล สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยมีกรอบการประเมิน ทั้ง 4 ด้าน 12 ตัวชี้วัด ผ่านเกณฑ์การประเมินที่ตั้งไว้ 12 ตัวชี้วัด 1) การประเมินด้านบริบทของโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3) การประเมินด้านกระบวนการของโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และ 4) การประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ความรู้ความเข้าใจต่อโครงการสถานศึกษาปลอดภัย พบว่า หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจต่อโครงการสถานศึกษาปลอดภัยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทีระดับ .05 การนำความรู้ทีได้รับไปประยุกต์ใช้ของนักเรียนหลังจากการเข้าร่วมโครงการ พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนได้นำความรู้ทีได้รับไปประยุกต์ใช้ในระดับมาก และความพึงพอใจต่อโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินถือว่าผ่านเกณฑ์ ทั้ง 4 ด้าน ควรดำเนินการโครงการสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนภูเก็ตปัญญาภูกุลต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ จากการศึกษาพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ โรงเรียนมีการคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบต่อการป้องกันภัยจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ และโรงเรียนมีการให้ความรู้ และแนวทางปฏิบัติแก่นักเรียนในเรื่องการชุมนุมประท้วงและการจลาจล การก่อวินาศกรรม การระเบิดจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ดังนั้น โรงเรียนควรมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ และมีแนวทางปฏิบัติการป้องกันนักเรียนจากการชุมนุมประท้วงและการจลาจล การก่อวินาศกรรม การระเบิด จากสารเคมีและวัตถุอันตราย

2. ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ จากการศึกษาพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ โรงเรียนมีการสำรวจจุดเสี่ยงของอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม พื้นที่ของโรงเรียนที่อาจเป็นอันตราย และมีการดูแลบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้น โรงเรียนควรมีการสำรวจจุดเสี่ยงของอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม พื้นที่ของโรงเรียนที่อาจเป็นอันตราย และมีการดูแลบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ

3. ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ จากการศึกษาพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ โรงเรียนมีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสิทธิ ระเบียบ แนวปฏิบัติ ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน แก่นักเรียน ครู บิดามารดา ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการถูกละเมิด ละเลย ทอดทิ้ง การคุกคามทางเพศ และการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม ดังนั้น โรงเรียนควรมีการจัดให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสิทธิ ระเบียบ แนวปฏิบัติ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน แก่นักเรียน ครู บิดามารดา ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการนักเรียนจากการถูกละเมิด ละเลย ทอดทิ้ง การคุกคามทางเพศ และการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม

4. ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ จากการศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนมีการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนจากภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ โดยร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ดังนั้น โรงเรียนควรมีจัดให้ความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนจากภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน ในการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 เพื่อให้ได้แนวทางการบริหารจัดการศึกษาปลอดภัยที่มี ประสิทธิภาพต่อนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

2. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและชุมชนในการดำเนินการบริหาร จัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 เพื่อให้ได้แนวทางการบริหารจัดการศึกษาปลอดภัยที่ได้รับความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน





บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกอร อุ่ณสถานนท์. (2563). การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**, 10(2), 1-14.
- ชิษณุชา ชุนจง. (2563). การจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา. **วารสารสาระศาสตร์**, 5(2), 287-300.
- ฐปนพ เกิดสว่างเนตร (ม.ป.ป.). **การสร้างเสริมและดูแลสุขภาวะ**. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2565, จาก http://pws.npru.ac.th/tonthapanop/index.php?act=6a992d5529f459a44fee58c733255e86&intype=attach_file_top&stm_id=9040
- ธนกร จันทะนาม. (2563). **การศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ คศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน). (2560). **คำอธิบายและคำจำกัดความของเกณฑ์และเป้าหมายการดำเนินงานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม (SSHE) ปี 2560**. กรุงเทพฯ: บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปราณี อินทร์รักษา. (2554). **การศึกษาการดำเนินงานการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ปัญญชิตา สมบัติเพิ่ม. (2565). **แนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพัลันธุ์**. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**, 2(6), 687-708.
- ปิยะธิดา ขจรชัยกุล. (2565). **ความรุนแรงในครอบครัว ช่วงสถานการณ์โควิด-19**. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2566, จาก <https://phfh.ph.mahidol.ac.th/article>
- พงศราญ ไกรดำ. (2564). **การประเมินโครงการสถานศึกษาปลอดภัย โรงเรียนภูเก็ตปัญญา นุกูล สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ**. การค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.

เพ็ญ สุขมาก. (ม.ป.ป). **3 หลักคิด: สุขภาพ สุขภาวะ ปัจจัยกำหนดสุขภาพ**

การสร้างเสริมสุขภาพ. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2566, จาก

https://mehealthpromotion.com/upload/forum/paper_ch3.pdf

มูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทย (ม.ป.ป.). **4 ประเภทของการละเมิดสิทธิเด็ก.** สืบค้นเมื่อ

15 มิถุนายน 2565, จาก <https://www.sosthailand.org/blog/child-abuse>

มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. (2550). **คู่มือการจัดการระบบความปลอดภัยในโรงเรียนประเด็น**

ความปลอดภัย. กรุงเทพฯ: ส.เสริมมิตร การพิมพ์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.** กรุงเทพฯ: นาน

มีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

ไวญณัฐ เหมือนทอง. (2565). การประเมินโครงการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลสวี

(บ้านนาโพธิ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2.

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 9(11), 1-17.

ศิริพรรณ เกตุแก้ว. (2557). การดำเนินการรักษาความปลอดภัยตามมาตรการป้องกัน

และแก้ไขปัญหาด้านสังคมของโรงเรียนประถมศึกษา. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทาง**

การศึกษา, 9(3), 170-180.

ศุภร ณะภาณุ และคณะ. (2564). การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน

จังหวัดปทุมธานี. **วารสารสหศาสตร์,** 21(1), 62-74.

สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน. (2562).

แผนปฏิบัติการ 4 ปี (พ.ศ.2559-2562). กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมความ

ปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. (2565). **แผนยุทธศาสตร์.** เชียงราย:

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). **คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัย**

สถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งสหประชาชาติ. (2560). **ความปลอดภัยรอบ**

ด้านในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่ง

สหประชาชาติ.

สุชีรา ใจหวัง และจันทร์ศมภ์ ภูติอริยวัฒน์. (2561). การศึกษาการจัดการความปลอดภัยใน

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. **วารสารบริหาร**

การศึกษา มศว, 28(15), 50-61.

สุเมธ ไทยกลาง และคณะ. (2565). การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อ
สร้างความปลอดภัยในโรงเรียนวัดศิรีวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.

อดิสร ดีปานธรรม. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วม
ร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.





ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- | | |
|----------------------------|---|
| 1. ดร.ณัฐวุฒิ สัมปโล | อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา |
| 2. นายธนากร ดอนแก้ว | ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจะคือ |
| 3. นางสาวธิดาจันทร์ ทะปาละ | ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 1 |



ภาคผนวก ข การคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

เรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
2. แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งตรวจสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี ความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะของ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ตอน
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
4. ขอความกรุณาผู้ทรงคุณวุฒิหรือท่านผู้เชี่ยวชาญ ช่วยพิจารณาร่างแบบสอบถามว่ามีความสอดคล้องกับตัวแปรของการวิจัยเรื่องนี้หรือไม่ โดยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามในระบบ IOC โดย ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง เกณฑ์การให้คะแนน
 - 1) ให้ +1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาสอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
 - 2) ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาสอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
 - 3) ให้ -1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ศึกษา
5. ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญให้เสนอแนะ หรือความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยการเขียนข้อเสนอแนะไว้ท้ายข้อความนั้นๆ ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมาในโอกาสนี้
นางสาวอุษณีย์ อะทะถ้ำ
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา วิทยาเขตเชียงราย

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับตัว
ท่าน

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปล ผล
		1	2	3			
1	ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน <input type="checkbox"/> ผู้บริหารสถานศึกษา <input type="checkbox"/> ครูผู้สอน	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
2	เพศ <input type="checkbox"/> ชาย <input type="checkbox"/> หญิง	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
3	อายุ <input type="checkbox"/> 20-30 ปี <input type="checkbox"/> 31-40 ปี <input type="checkbox"/> 41-50 ปี <input type="checkbox"/> 51 ปีขึ้นไป	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
4	ประสบการณ์การทำงาน <input type="checkbox"/> 1-5 ปี <input type="checkbox"/> 5-10 ปี <input type="checkbox"/> 10 ปีขึ้นไป	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
5	ขนาดของสถานศึกษา <input type="checkbox"/> ขนาดเล็ก <input type="checkbox"/> ขนาดกลาง <input type="checkbox"/> ขนาดใหญ่	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความอย่างละเอียดและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่าน ตามรายการต่อไปนี้

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
		1	2	3			
ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์							
1	โรงเรียนมีการสำรวจพื้นที่ สภาพแวดล้อม อาคารเรียน และประเมินความเสี่ยงต่อภัยที่เกิด จากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
2	โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อม ไม่ให้เป็นสถานที่จุดเสี่ยงโดยเฉพาะ ห้องเรียน ห้องน้ำ และห้องอื่น ๆ ให้มีความปลอดภัยจากการใช้ ความรุนแรงของมนุษย์	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
3	โรงเรียนมีการคัดกรองและดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบต่อ การป้องกันภัยจากการใช้ความ รุนแรงของมนุษย์	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
4	โรงเรียนมีการให้ความรู้ และแนวทางปฏิบัติแก่นักเรียน ในเรื่องการล่วงละเมิดทางเพศ การล่อลวง และการลักพาตัว	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
5	โรงเรียนมีการให้ความรู้ และแนวทางปฏิบัติแก่นักเรียน ในเรื่องการทะเลาะวิวาทและ การกลั่นแกล้งรังแก	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปล ผล
		1	2	3			
6	โรงเรียนมีการให้ความรู้ และแนวทางปฏิบัติแก่นักเรียนในเรื่องการชุมนุมประท้วงและการจลาจล การก่อวินาศกรรม การระเบิด จากสารเคมี และวัตถุอันตราย	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
7	โรงเรียนมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบเฝ้าระวังป้องกันนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
8	โรงเรียนมีการจัดบริการให้คำปรึกษากับนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ รวมทั้งนักเรียนที่เป็นผู้ถูกระทำ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
9	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรม ผูกสัมพันธ์ สร้างการรับรู้และความเข้าใจการอยู่ร่วมกันในสังคม	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
10	เมื่อเกิดเหตุโรงเรียนมีการประสานงานความช่วยเหลือกับหน่วยงานต่าง ๆ และผู้ปกครอง และมีครูดูแลติดตามอย่างใกล้ชิด	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปล ผล
		1	2	3			
ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ							
1	โรงเรียนมีการสำรวจจุดเสี่ยงของอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม พื้นที่ของโรงเรียนที่อาจเป็นอันตราย และมีการดูแลบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ปลอดภัย อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
2	โรงเรียนมีการจัดเก็บเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ภายในโรงเรียนให้เป็นที่ และเก็บทุกครั้งเมื่อใช้แล้วอย่างเป็นระเบียบ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
3	โรงเรียนมีการจัดทำป้ายและแผนผังข้อควรระวังด้านความปลอดภัยในจุดอันตรายทุกชั้นเรียน และมีการจัดทำป้ายคำเตือนเพื่อหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
4	โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนรวมในการจัดทำแผนเผชิญเหตุกับภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
5	โรงเรียนมีครูเวรประจำวันคอยควบคุมกำกับ ติดตาม ดูแล การรักษาความปลอดภัยตลอดทั้งวัน	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
6	โรงเรียนมีการให้ความรู้ การดูแลรักษา ฝ้าระวังความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
7	โรงเรียนจัดให้มีแผนซักซ้อมการป้องกัน และซักซ้อมการเคลื่อนย้าย กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินจากภัยธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
		1	2	3			
8	โรงเรียนมีการให้ความรู้ การดูแลรักษาเผื่อระวังความปลอดภัยของอาคารเรียน อาคารประกอบ สถานที่ต่าง ๆ และเครื่องมือ อุปกรณ์ ภายในโรงเรียน	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
9	โรงเรียนมีการให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่องภัยจากการจัดกิจกรรม เช่น การปฏิบัติตนในการไปทัศนศึกษา	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
10	โรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร และมีกิจกรรมฝึกปฏิบัติตามกฎจราจร	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
11	โรงเรียนมีการกำกับ ดูแลนักเรียนที่ใช้จักรยาน จักรยานยนต์ให้ชิดทางซ้ายและเป็นแถว	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
12	โรงเรียนมีเรือนพยาบาลสำหรับดูแลนักเรียนเมื่อเกิดอุบัติเหตุ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
13	โรงเรียนมีการประสานงานกับภาคีเครือข่ายด้านความปลอดภัย เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาลในพื้นที่ หากเกิดอุบัติเหตุ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
		1	2	3			
ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ							
1	โรงเรียนมีการจัดสิ่งแวดล้อมและฝ้า ระวังปัจจัยเสี่ยง พื้นที่เสี่ยงด้านสังคม รอบ ๆ ตัวนักเรียน	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
2	โรงเรียนมีการมอบหมายครูที่ปรึกษา ให้ติดตามและฝ้าระวังพฤติกรรมของ นักเรียน มีการหมั่นสังเกตสภาพร่างกาย นักเรียน	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
3	โรงเรียนมีการควบคุมดูแลการนำข้อมูล ข่าวสารและสื่อบันเทิงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ กับเรื่องเพศ ที่จะเข้ามาเผยแพร่ใน โรงเรียน	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
4	โรงเรียนมีการให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องสิทธิ ระเบียบแนวปฏิบัติ ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน แก่นักเรียน ครู บิดามารดา ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการถูกละเมิด พลละเลย ทอดทิ้ง การคุกคามทางเพศ และการไม่ได้รับความเป็นธรรมจาก สังคม	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
5	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมและเสริมสร้าง ค่านิยม ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ดี งามให้กับนักเรียน	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
		1	2	3			
6	โรงเรียนมีการช่วยเหลือนักเรียนได้ทันทีเมื่อเกิดเหตุนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง การคุกคามทางเพศ และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
7	โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อเกิดเหตุนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง ถูกคุกคามทางเพศ และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ							
1	โรงเรียนมีการสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานกับครูผู้รับผิดชอบ ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
2	โรงเรียนมีการจัดสถานที่บริเวณของสถานศึกษาให้ถูกสุขลักษณะ และดำเนินการส่งเสริมด้านโภชนาการของนักเรียน	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
3	โรงเรียนมีการตรวจสุขภาพนักเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง โดยประสานงานกับโรงพยาบาลในพื้นที่	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
4	โรงเรียนมีการให้ความรู้ และการปฏิบัติตนแก่นักเรียนในเรื่องภาวะจิตเวช	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
		1	2	3			
5	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง ความรู้ และความตระหนักโทษภัยและ ปัญหาการติดเกม การพนัน ยาเสพติด ที่มีผลกระทบต่อนักเรียน	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
6	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมด้านภัย ยาเสพติดในสถานศึกษา เพื่อเสริมทักษะ ชีวิต สร้างความรู้ความเข้าใจ ตระหนัก ถึงโทษพิษภัยของสารเสพติดและ ยาเสพติด	+1	+1	0	+2	0.67	ใช้ได้
7	โรงเรียนมีการจัดการอบรมให้ความรู้ เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องยาเสพติด การพนันให้แก่ นักเรียน	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
8	โรงเรียนมีการให้ความรู้ให้นักเรียนในการ เลือกบริโภคข้อมูล ข่าวสาร ภัยไซเบอร์ จากสื่ออินเทอร์เน็ต	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
9	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง ความเข้าใจในการใช้อินเทอร์เน็ตอย่าง สร้างสรรค์	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
10	โรงเรียนมีการสร้างองค์ความรู้ให้แก่ครูและ บุคลากร ในเรื่องแนวทางการส่งเสริมสุขภาพ นักเรียน การป้องกันมลภาวะจาก สิ่งแวดล้อม การป้องกันโรคระบาด	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
11	โรงเรียนมีการดำเนินงานเพื่อป้องกันการ แพร่ระบาดของโรคระบาดในมนุษย์ หรือโรคอุบัติใหม่ เช่น โรคโคโรนาไวรัส (Covid-19) และมีการป้องกันมลภาวะ เป็นพิษ เช่น ฝุ่น P.M 2.5	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
		1	2	3			
12	โรงเรียนมีการมอบหมายครูประจำชั้น ติดตามสอดส่อง ดูแลพฤติกรรมของ นักเรียนจากภัยที่เกิดจากผลกระทบทาง สุขภาพร่างกายและจิตใจ	+1	+1	+1	+3	1.00	ใช้ได้
13	โรงเรียนมีการแก้ไขปัญหานักเรียนจากภัยที่ เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพร่างกายและ จิตใจ โดยร่วมมือกับภาคีเครือข่าย	+1	0	+1	+2	0.67	ใช้ได้
ค่า IOC เฉลี่ยแบบสอบถาม					0.98		ใช้ได้



ภาคผนวก ค การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

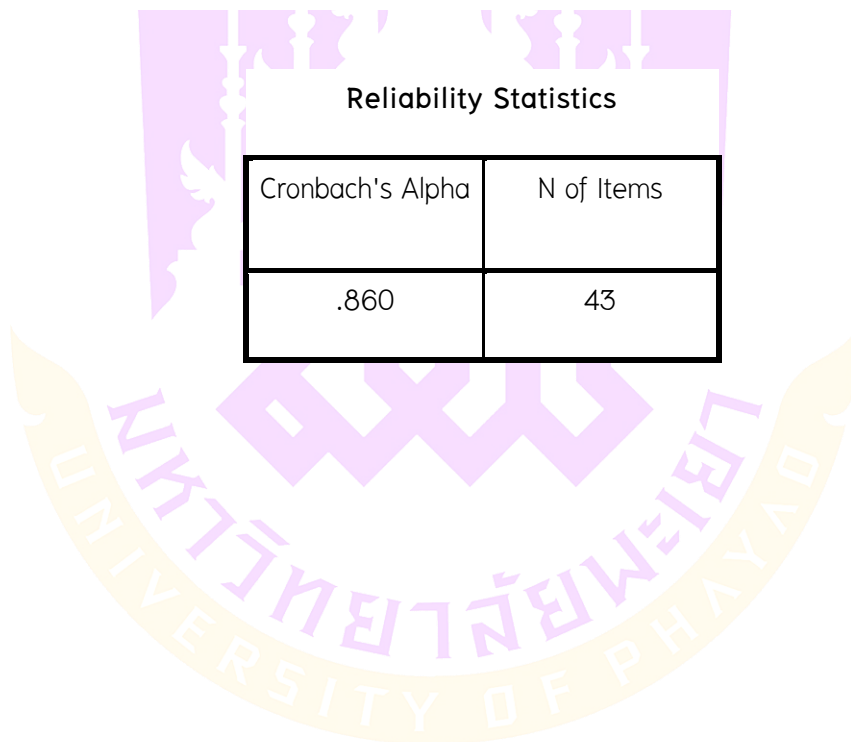
Case Processing Summary

	N	%
Valid	30	100.0
Cases Excluded ^a	0	.0
Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.860	43



ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย



แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาพลอดภัยของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารจัดการสถานศึกษาพลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการบริหารจัดการสถานศึกษาพลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความคิดเห็นของท่าน คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ และใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่าน หรือการปฏิบัติงานของท่าน



ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง
นางสาวอุษณีย์ อะทะถ้ำ
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

QR Code แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

หรือ เว็บไซต์

<https://forms.gle/7Zn1wqiJB1azk9jXA>

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

ตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน

ขนาดสถานศึกษา ขนาดเล็ก ขนาดกลาง

ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ

ตอนที่ 2

แบบสอบถามการดำเนินงานของโรงเรียนในการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัย

คำชี้แจง เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความอย่างละเอียดและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ตามรายการต่อไปนี้

ข้อ	การบริหารจัดการสถานศึกษา ปลอดภัย	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์						
1	โรงเรียนมีการสำรวจพื้นที่สภาพแวดล้อม อาคารเรียน และประเมินความเสี่ยงต่อภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์					
2	โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมไม่ให้เป็นที่จุดเสี่ยง โดยเฉพาะห้องเรียน ห้องน้ำ และห้องอื่น ๆ ให้มีความปลอดภัยจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์					
3	โรงเรียนมีการคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบต่อการป้องกันภัยจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์					
4	โรงเรียนมีการให้ความรู้ และแนวทางปฏิบัติแก่นักเรียนในเรื่องการล่องละเมิดทางเพศ การล่อลวง และการลักพาตัว					
5	โรงเรียนมีการให้ความรู้ และแนวทางปฏิบัติแก่นักเรียนในเรื่องการทะเลาะวิวาทและการกลั่นแกล้งรังแก					
6	โรงเรียนมีการให้ความรู้ และแนวทางปฏิบัติแก่นักเรียนในเรื่องการชุมนุมประท้วงและการจลาจล การก่อวินาศกรรม การระเบิด จากสารเคมี และวัตถุอันตราย					

ข้อ	การบริหารจัดการสถานศึกษา ปลอดภัย	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7	โรงเรียนมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบ เฝ้าระวังป้องปรามนักเรียนที่มี พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ความ รุนแรงของมนุษย์					
8	โรงเรียนมีการจัดบริการให้คำปรึกษา กับนักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการ ใช้ความรุนแรงของมนุษย์ รวมทั้ง นักเรียนที่เป็นผู้ถูกกระทำ					
9	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมผูกสัมพันธ์ สร้างการรับรู้และความเข้าใจการอยู่ ร่วมกันในสังคม					
10	เมื่อเกิดเหตุโรงเรียนมีการ ประสานงานความช่วยเหลือกับ หน่วยงานต่าง ๆ และผู้ปกครอง และมีครูดูแลติดตามอย่างใกล้ชิด					
ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ						
1	โรงเรียนมีการสำรวจจุดเสี่ยงของ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม พื้นที่ของโรงเรียนที่อาจเป็นอันตราย และมีการดูแลบำรุงรักษา สภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ ปลอดภัย อย่างสม่ำเสมอ					
2	โรงเรียนมีการจัดเก็บเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ภายในโรงเรียน ให้เป็นที่ และเก็บทุกครั้งเมื่อใช้แล้ว อย่างเป็นระเบียบ					
3	โรงเรียนมีการจัดทำป้ายและแผนผัง ข้อควรระวังด้านความปลอดภัยในจุด อันตรายทุกชั้นเรียน และมีการจัดทำ ป้ายคำเตือนเพื่อหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุ					

ข้อ	การบริหารจัดการสถานศึกษา ปลอดภัย	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4	โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนเผชิญเหตุกับภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ					
5	โรงเรียนมีครูเวรประจำวันคอยควบคุม กำกับ ติดตาม ดูแลการรักษาความปลอดภัยตลอดทั้งวัน					
6	โรงเรียนมีการให้ความรู้ การดูแลรักษาเพื่าระวังความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ					
7	โรงเรียนจัดให้มีแผนซักซ้อมการป้องกันและซักซ้อมการเคลื่อนย้ายกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินจากภัยธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง					
8	โรงเรียนมีการให้ความรู้ การดูแลรักษา เพื่าระวังความปลอดภัยของอาคารเรียน อาคารประกอบ สถานที่ต่าง ๆ และเครื่องมือ อุปกรณ์ ภายในโรงเรียน					
9	โรงเรียนมีการให้ความรู้แก่นักเรียน เรื่องภัยจากการจัดกิจกรรม เช่น การปฏิบัติตนในการไปทัศนศึกษา					
10	โรงเรียนมีการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร และมีกิจกรรมฝึกปฏิบัติตามกฎจราจร					
11	โรงเรียนมีการกำกับ ดูแลนักเรียนที่ใช้จักรยาน จักรยานยนต์ให้ชิดทางซ้าย และเป็นแถว					
11	โรงเรียนมีเรือนพยาบาลสำหรับดูแลนักเรียนเมื่อเกิดอุบัติเหตุ					
12	โรงเรียนมีการประสานงานกับภาคีเครือข่ายด้านความปลอดภัย เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาลในพื้นที่ หากเกิดอุบัติเหตุ					

ข้อ	การบริหารจัดการสถานศึกษา ปลอดภัย	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ						
1	โรงเรียนมีการจัดสิ่งแวดล้อมและ ฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยง พื้นที่เสี่ยงด้าน สังคมรอบ ๆ ตัวนักเรียน					
2	โรงเรียนมีการมอบหมายครูที่ ปรึกษา ให้ติดตามและฝ้าระวัง พฤติกรรมของนักเรียน มีการหมั่น สังเกตสภาพร่างกายนักเรียน					
3	โรงเรียนมีการควบคุมดูแลการนำ ข้อมูลข่าวสารและสื่อบันเทิงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ที่จะเข้ามา เผยแพร่ในโรงเรียน					
4	โรงเรียนมีการให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องสิทธิ ระเบียบ แนวปฏิบัติตลอดจนกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับนักเรียน แก่นักเรียน ครู บิดามารดา ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการถูก ปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง การคุกคามทางเพศ และการไม่ได้อ รับความเป็นธรรมจากสังคม					
5	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมและ เสริมสร้างค่านิยม ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงามให้กับนักเรียน					
6	โรงเรียนมีการช่วยเหลือนักเรียนได้ ทันทีเมื่อเกิดเหตุ นักเรียนถูกปล่อย ปละ ละเลย ทอดทิ้ง การคุกคาม ทางเพศ และไม่ได้รับความเป็น ธรรมจากสังคม					

ข้อ	การบริหารจัดการสถานศึกษา ปลอดภัย	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7	โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานีตำรวจ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อเกิดเหตุนักเรียนถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง ถูกคุกคามทางเพศ และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม					
ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ						
1	โรงเรียนมีการสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานกับครูผู้รับผิดชอบ ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
2	โรงเรียนมีการจัดสถานที่บริเวณของสถานศึกษาให้ถูกสุขลักษณะและดำเนินการส่งเสริมด้านโภชนาการของนักเรียน					
3	โรงเรียนมีการตรวจสอบสุขภาพนักเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง โดยประสานงานกับโรงพยาบาลในพื้นที่					
4	โรงเรียนมีการให้ความรู้และการปฏิบัติตนแก่นักเรียนในเรื่องภาวะจิตเวช					
5	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ และความตระหนักโทษภัยและปัญหาการติดเกม การพนัน ยาเสพติดที่มีผลกระทบต่อนักเรียน					
6	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมต้านภัยยาเสพติดในสถานศึกษา เพื่อเสริมทักษะชีวิต สร้างความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงโทษพิษภัยของสารเสพติดและยาเสพติด					

ข้อ	การบริหารจัดการสถานศึกษา ปลอดภัย	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7	โรงเรียนมีการจัดการอบรมให้ความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ยาเสพติด การพนันให้นักเรียน					
8	โรงเรียนมีการให้ความรู้นักเรียนในการเลือกบริโภคข้อมูล ข่าวสาร ภัยไซเบอร์จากสื่ออินเทอร์เน็ต					
9	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้าใจในการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์					
10	โรงเรียนมีการสร้างองค์ความรู้ให้แก่ครูและบุคลากร ในเรื่องแนวทางการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน การป้องกันมลภาวะจากสิ่งแวดล้อม การป้องกันโรคระบาด					
11	โรงเรียนมีการดำเนินงานเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคระบาดในมนุษย์ หรือโรคอุบัติใหม่ เช่น โรคโคโรนาไวรัส (Covid-19) และมีการป้องกันมลภาวะเป็นพิษ เช่น ฝุ่น P.M 2.5					
12	โรงเรียนมีการมอบหมายครูประจำชั้นติดตามสอดส่อง ดูแลพฤติกรรมของนักเรียนจากภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ					
13	โรงเรียนมีการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนจากภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ โดยร่วมมือกับภาคีเครือข่าย					



ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	อุษณีย์ อະทะธำ
วัน เดือน ปี เกิด	19 ตุลาคม 2537
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงร่าย
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2561 กศ.บ. (การศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, จังหวัดพะเยา พ.ศ. 2561 วท.บ. (เคมี), มหาวิทยาลัยพะเยา, จังหวัดพะเยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	167 หมู่ 1 ตำบลโป่งผา อำเภอแม่สลาย จังหวัดเชียงร่าย
ผลงานตีพิมพ์	อุษณีย์ อະทะธำ. (ผู้บรรยาย). (30 เมษายน 2566). การบริหารจัดการสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงร่าย เขต 1 ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 9 (หน้า 727-738). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

